

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Katolická teologická fakulta

Andrea ULIANKOVÁ

**SNUBNÁ SPIRITUALITA V ŽIVOTE A DIELE
MONS. VILIAMA HOŤKU**

Vedúci bakalárskej práce: ThLic. Pavel Vojtěch Kohut OCD

PRAHA 2006

Prehlasujem, že som bakalársku prácu vypracovala samostatne a v zozname literatúry uviedla všetky informačné zdroje, ktoré som použila.

V Prahe dňa 13.4.2006

.....

vlastnoručný podpis

ÚVOD

Pane Ježišu, v tvojej Cirkvi, skrze Najsvätejšiu Eucharistiu Ty ostávaš vo mne a ja v Tebe ako si povedal: „z vôle nebeského Otca, v jednote Svätého Ducha, prostredníctvom Panny Márie, Matky Cirkvi. Ja som Kristovi tým, čím mu je Cirkev, Kristus mne je tým, čím je Cirkvi. (Mons. Viliam Hořka)

Témou mojej práce je jadro spirituality Mons. Viliama Hořku. Ak chápeme spiritualitu ako „životnú syntézu celého Kristovho tajomstva utvorenú pod vplyvom Ducha Svätého tak, že usporadúva jeho jednotlivé prvky okolo konkrétneho stavebného princípu, ktorý charakterizuje jeho celkový prejav,¹ potom sa pokúsime vymedziť pojem snubnej spirituality v kontexte života a diela otca Viliama. To samozrejme predpokladá nutnosť aspoň rámcovo priblížiť tematiku snubnej symboliky, ako ju nachádzame v starozákonnej a novozákonnej tradícii, liturgii a duchovnej tradícii Cirkvi (zvlášť u kresťanských mystikov, a to hlavne tých, z ktorých Viliam Hořka čerpal najviac).

Osobnou motiváciou k napísaniu tejto práce bola jednak moja vlastná skúsenosť s otcom Hořkom a takisto skutočnosť, že som členkou komunity, ktorá stojí na jeho duchovnom základe a i po jeho odchode do večnosti žije jeho osobnú charizmu a spiritualitu. Súčasťou práce by teda mal byť i pokus o zmapovanie, ako je snubný aspekt spirituality prežívaný v spoločenstve komunity, resp. vyjadrený v literárnom diele a uplatňovaný v jej špecifickej službe.

Cieľom mojej práce je ukázať, že snubná spiritualita nepatrí minulosti, ale naopak, že i v dnešnej dobe je takto prežívaný vzťah medzi človekom a Bohom aktuálny a zároveň prináša hodnoty, ktoré sú fundamentom pre hlboké medziľudské vzťahy. Odkaz otca Viliama sa tak pripája k najnaliehavejším výzvam pre Cirkev v súčasnosti, veď jedinou cestou jej obnovy je prebudenie mystického života s konkrétnym dopadom na život spoločenstva.

---

¹ V. KOHUT, *Spiritualita*, in: Slovník spirituality, edd. S. De Fiores a T. Goffi, Kostelní Vydří 1999, (ďalej len: Ssp), s. 907.

1. SNUBNÁ SYMBOLIKA AKO VÝCHODISKO SNUBNEJ SPIRITUALITY

Keďže snubná symbolika tvorí vyjadrovacie východisko snubnej spirituality, pre priblíženie témy snubnej spirituality je potrebné najskôr definovať jej základné pojmy a na základe ich prítomnosti v biblickej tradícii a v živote cirkvi priblížiť istý typ kresťanskej spirituality.

1.1 Vymedzenie pojmov

Pri definovaní slova *symbol* vychádzame z jeho všeobecného významu (gréč. σύμβολον, *sýmbolon* = znak, poznávacie znamenie). Symbol je konkrétna vec slúžiaca na označenie dajakého abstraktného pojmu, prípadne obrazné vyjadrenie alebo znázornenie dačoho, čo má hlbší zmysel. Symboly sa používajú i na vyjadrenie náboženských právd alebo na znázornenie tajomstiev viery.² Uvažujeme teda o symbole ako o „obraz, ktorý je použitý na vyjadrenie duchovnej skutočnosti.“³ *Symbolika* je pojem širší, ktorý zahrňuje súhrn viacerých symbolov, prípadne aj vysvetlenie, podľa ktorého tieto symboly predstavujú určitú náboženskú skutočnosť.⁴

Medzi kľúčové pojmy biblickej reči patrí pojem zmluvy, ktorý už starozákonná tradícia používa v zmysle rodinných zväzkov a aplikuje ho i na vzťah Boha k človeku.⁵ Základná skutočnosť vzťahu zmluvy Boha a človeka „volá po symbole manželstva a ľudskej lásky.“⁶ Biblická *snubná symbolika* zahŕňa množstvo symbolov (ženích, nevesta, zásnuby, svadba, manželstvo...), prípadne ďalších pojmov blízkych týmto symbolom (napr. pojem *poznať* v zmysle manželského aktu – Gn 4, 1). V duchovnom význame táto symbolika označuje vzťah Stvoriteľa a jeho stvorenia, Boha Izraela a jeho vyvoleného národa, Krista a Cirkvi, a v konečnom dôsledku vzťah Božej lásky završenej v Ježišovi Kristovi ku každému človeku.

Pri vymedzení týchto pojmov si uvedomujeme, že „naše poznanie Boha a naše hovorenie o Bohu je iba analogické. (...) Analógia znamená, že medzi nestvoreným Bohom a tvorom je podobnosť umožňujúca naše poznanie Boha, ale táto podobnosť je zároveň

² Porov. Jozef HERIBAN, *Príručný lexikón biblických vied*, Rím 1992, s. 969.

³ Ch. A. BERNARD, *Symboly duchovní*, in: *Ssp*, s. 982.

⁴ Porov. Jan MERELL, *Malý bohovédny slovník*, Praha 1963, s. 520.

⁵ Porov. Scott a Kimberly HAHN, *Naše cesta do katolíckej cirkve*, Praha 1996, s. 40-41.

⁶ Ch. A. BERNARD, *Symboly duchovní*, in: *Ssp*, s. 990.

aj nepodobnosťou.“⁷ Keď teda pojмами snubnej symboliky vyjadrujeme vzťah Boha a človeka, tak zároveň na základe analógie musíme dodať, že v konečnom dôsledku tento duchovný vzťah presahuje vyjadrovaciu schopnosť týchto symbolov.

Keďže sa problematikou biblickej *snubnej symboliky* budeme zaoberať vo vzťahu k určitému typu kresťanskej spirituality, pokúsime sa poukázať na „určitý aspekt Kristovho tajomstva, okolo ktorého sú usporiadané ostatné prvky tak, aby sa postupne vytvoril obraz celého Krista, avšak videného z určitej perspektívy.“⁸ *Snubnú spiritualitu* najskôr podrobnejšie priblížime pomocou snubnej symboliky prítomnej v biblickej tradícii, liturgii a dejinách kresťanskej spirituality.

1.2 Snubná symbolika starozákonnej tradície

„Boh sa nezjavuje iba vo svojom tajomnom Mene (Ex 3, 14); iné mená, odvodené z každodennej životnej skúsenosti, umožňujú, že Boha poznávame v jeho vzťahoch k svojmu ľudu (...) on je aj jeho ženíchom. (...) Láska, ktorá ich spája má svoje dejiny.“⁹

Snubná symbolika je prítomná predovšetkým u prorokov. Najvýraznejšie je zastúpená u proroka Ozeáša. Samo Ozeášovo manželstvo s milovanou, ale nevernou ženou je „symbolickým úkonom, (...) je živým a priliehavým symbolom dialektiky láska – nevernosť, skrze ktorý Boh sprostredkúva svojmu ľudu posolstvo Izraelovej nevernosti v zachovávaní zmluvy s Jahvem (Ex 19-24).“¹⁰ Proroctvo takto „odhaľuje tajomstvo vzťahov medzi láskou Boha, ktorý sa zmluvou spája s určitým ľudom, a zradou na zmluve, ktorú pácha Izrael. Zmluva nadobúda povahu manželstva.“¹¹ Vo vzťahu Boh – Izrael je však vždy Boh iniciátorom obnovenia zmluvy, prvým odpúšťajúcim a stále verne milujúcim. „Obrazom manželského zväzku (...) Ozeáš prináša nový hermeneutický kľúč na pochopenie vzťahu medzi Bohom a vyvoleným ľudom – i človekom vo všeobecnosti. (...) Nesmierna láska Boha k vyvolenému národu je vyjadrená kategóriami manželskej lásky. Jahve je ženíchom, Izrael je jeho nevestou, s ktorou uzavrel zväzok intímneho spoločného života.“¹² Záver Ozeášovho proroctva obsahuje posolstvo o vernosti Božej lásky.

---

⁷ Ctirad Václav POSPÍŠIL, *Tajemství trojjediného Boha*, študijné materiály, s. 6.

⁸ V. KOHUT, *Spiritualita*, in: *Ssp*, s. 907.

⁹ Marc-François LACAN, *Ženich/Nevesta*, in: *Slovník biblickej teológie*, edd. X. LÉON - DUFOUR, Zagreb 1990, (ďalej len: *SBT*), s. 1612.

¹⁰ Jozef HERIBAN, *Úvod do knihy proroka Ozeáša*, in: *Sväté Písmo Starého i Nového Zákona*, Trnava 1996, s. 1872.

¹¹ Marc-François LACAN, *Ženich/Nevesta*, in: *SBT*, s. 1613.

¹² Jozef HERIBAN, *Úvod do knihy proroka Ozeáša*, s. 1873.

Láska ženicha bude mať napokon posledné slovo. Očistený ľud napokon spozná svojho ženicha a prijme jeho vernú lásku.¹³

V podobnom duchu preberajú manželský symbolizmus i ďalší proroci. Jeremiáš opisuje obraz milujúceho a verného manžela a jeho odvekej lásky (Jer 2, 2. 20). Ezechiel používa pojem manželskej zmluvy, ktorú Boh s Jeruzalemom uzavrel a v budúcnosti ju obnoví (Ez 16, 1-43. 59-63). Izaiáš opisuje večnú lásku ženicha, ktorá zmení nevernicu na panenskú nevestu, s ktorou sa On spojí vo večnej zmluve (Iz 54, 4-8; 61, 10; 62, 4n).¹⁴

Najznámejším poetickým vyjadrením vzájomnej lásky mladíka a devy je Veľpieseň. Tento spis židovská a kresťanská tradícia neprestajne vykladala i v alegorickom zmysle a videla v ospevovanej ľudskej láske symbol vzájomnej lásky Jahveho a vyvoleného izraelského národa, či Božiu lásku k celému ľudstvu. Obmenou alegorickej interpretácie je *mystický výklad* Veľpiesne v kategóriách mystického spojenia Krista s Cirkvou alebo s kresťanom.¹⁵

V podobnom duchu sa symboly svadby, ženicha a nevesty nachádzajú i v Žalmoch (Ž 45, 3. 14. 16). „Tieto postavy, hraničiace s nadpozemským svetom, inšpirovali budúce pokolenie k tomu, aby v tejto svadbe rozpoznávali mesiášsky symbol.“¹⁶

1.3 Snubná symbolika novozákonnej tradície

Ak v teológii definujeme vzťah Starého a Nového zákona ako vzťah kontinuity a presahu,¹⁷ môžeme tento vzťah aplikovať i na problematiku snubných symbolov. Ježiš Kristus je naplnením zaslúbenia Novej zmluvy, On je Ženichom Novej zmluvy, On „završuje zjavenie Božej lásky k svojej nevernej Neveste, zachraňuje a posväčuje Nevestu, ktorej je On Hlavou.“¹⁸ Tým sa naplňujú zaslúbenia dané prorokmi - v čom je kontinuita, zároveň sa odhaľuje tajomstvo osoby Ženicha a realizácie diela spásy skrze kríž, vzkriesenie a dar Ducha - v čom je presah. Snubná symbolika v novozákonnej tradícii úzko súvisí s pojmami *Božie kráľovstvo, spása, posvätenie*. V synoptických evanjeliách sa v Ježišovom učení vyskytuje najmä v podobenstvách (o svadbe kráľovho syna – Mt 22, 1-14, o desiatich pannách – Mt 25, 1-13), tiež v rečiach na rôzne témy (spor o pôste – Mt

¹³ Porov. Marc-François LACAN, *Ženich/Nevesta*, in: *SBT*, s. 1613.

¹⁴ Porov. tamtiež, s. 1613-1614.

¹⁵ Porov. Jozef HERIBAN, *Úvod do Piesne piesní*, in: *Sväté Písmo Starého i Nového Zákona*, s. 1272-1273.

¹⁶ Manfred LURKER, *Svatba*, in: *Slovník biblických obrazů a symbolů*, Vyšehrad 1999, s. 255.

¹⁷ Porov. Ctirad Václav POSPÍŠIL, *Ježiš z Nazareta, Pán a Spasitel*, Praha 2002, s. 95.

¹⁸ Marc-François LACAN, *Ženich/Nevesta*, in: *SBT*, s. 1615.

9,15), ktorými sa vyjadruje dar spásy pôsobiaci už teraz v srdci človeka a završený vo večnosti. V Jánovom evanjeliu sa priamo používa titul Ženich (Jn 3, 29).

Nevestou Novej zmluvy je Cirkev, ktorá svoju svätosť dostáva od svojho Ženicha a zároveň i každý veriaci, ktorý je posvätený milosťou Kristovou a stáva sa panenskou bytosťou hodnou svojho Ženicha, spojenou navždy s ním.¹⁹ I symbol svadby je tak v Kristovi naplnený, každý má vierou prístup k darovanému bytostnému zjednoteniu s ním. Baránkova svadba bude završená vo večnosti, kde „Ženich napokon odpovie na volanie, ktoré Duch vnuká jeho Neveste; zahasí smäd všetkých tých, čo ako ona a v nej túžia po spojení s jeho láskou a s jeho životom, po plodnom spojení, ktorého jedným z najlepších symbolov je spojenie manželov.“²⁰

Snubnú symboliku v novozákonnej tradícii používa najmä pavlovská a jánovská teológia. Okrem spomínaných symbolov snubnej symboliky môžeme vidieť i ďalšie aspekty týkajúce sa snubnej spirituality. V jánovskej teológii je jej jadro zhrnuté v slovách „ostaňte vo mne a ja vo vás“ (Jn 15, 4). V pavlovskej teológii sa používa výraz *v Kristu Ježišovi*. „Pavol ho používa 164-krát (...) ani jediný výraz sa v Novom zákone neopakuje častejšie.“²¹ Tento pojem znamená ontologické zjednotenie s Bohom. O tom, že pre Pavla nejde len o nejakú teologickú konštrukciu, svedčia slová, ktoré vyjadrujú jeho najhlbšiu osobnú skúsenosť viery: „Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna, ktorý ma miluje a vydal seba samého za mňa“ (Gal 2, 20). Treba podotknúť, že pavlovská teológia nepozná grécky dualizmus telo – duša. V duchu biblickej teológie je človek chápaný ako jednota ducha, duše i tela, teda toto bytostné zjednotenie s Bohom v Kristovi Ježišovi skrze dar Ducha Svätého sa týka „celého človeka.“ „Vaše telo je chrámom Ducha Svätého“ (1 Kor 6, 19).

Z hľadiska spirituálnej teológie teda pojmy jánovskej a pavlovskej teológie nie sú len metaforickým vyjadrením, ide o duchovnú realitu, ktorú vo viere môže a má zakusovať každý kresťan. Toto zjednotenie v láske vyjadruje podstatu snubnej spirituality.

---

¹⁹ Marc-François LACAN, *Ženich/Nevesta*, in: *SBT*, s. 1617.

²⁰ Porov. tamtiež.

²¹ Raoul PLUS, *V Kristu Ježiši*, Přerov 1936, s. 7.

Okrem biblickej tradície sa pokúsime načrtnúť, ako sa pojmy snubnej symboliky uchovali v živote Cirkvi, ako sú vyjadrené v jej liturgii, v odkaze svätých a ako ich nachádzame i v súčasnom živote Cirkvi.

1.4 Snubná symbolika v liturgii

Liturgiu chápeme ako slávenie tajomstva dejín spásy²² a zároveň chápeme toto slávenie ako živý dialóg človeka s Bohom. „Slávenie je znamenie a miesto stretnutia s Bohom.“²³ Snubná symbolika je zaiste najviac prítomná v slávení sviatosti manželstva. Sviatostná povaha manželstva spočíva v biblickom význame, podľa ktorého je manželstvo v Božom pláne zároveň *tajomstvom*, zviditeľnením *svadobnej zmluvy* medzi Bohom a jeho ľudom Izraelom i novej a večnej zmluvy, „v ktorej Boží Syn svojim vtelením a obetou svojho života určitým spôsobom zjednotil so sebou celé ľudstvo, ktoré spasil, a tak pripravil *Baránkovu svadbu*.“²⁴ Snubná symbolika však zviditeľňuje tajomstvo vzťahu Božej lásky i v slávení ďalších sviatostí. „Celý kresťanský život nesie znak lásky Krista a Cirkvi ako Ženícha a Nevesty. Už krst, ktorý začleňuje do Božieho ľudu, je svadobným tajomstvom; je takpovediac svadobným kúpeľom, ktorý predchádza svadobnú hostinu – Eucharistiu“ (KKC 1617). Pre potreby našej práce sa teda zameriame na prítomnosť snubnej symboliky v slávení sviatosti krstu a Eucharistie.

Apoštol Pavol v liste Efezanom (Ef 5, 25-32) píše o analógii kresťanského manželstva a vzťahu Krista a Cirkvi (*toto tajomstvo je veľké, ja hovorím o Kristovi a Cirkvi*) a zároveň používa pojmoslovie krstnej liturgie (*Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu, aby ju posvätil očistným kúpeľom vody a slovom*). Katechizmus Katolíckej cirkvi píše o mnohorakých účinkoch krstnej milosti, okrem iného i o tom, že „krst očisťuje od hriechov a robí človeka novým stvorením, Božím synom, Kristovým údom, chrámom Ducha Svätého. (...) Celý organizmus nadprirodzeného života kresťana má teda svoje korene vo svätom krste. Krst nás robí údmi Kristovho tela. (...) Krst včleňuje do Cirkvi. (...) V krste sme včlenení do Krista (...) a zároveň krst vytvára sviatostné puto jednoty kresťanov“ (KKC 1265-1271). Skrze krst dostávame dar nového bytia *v Kristovi*. Krst je znamením zjednotenia s Kristom. Skrze krst je *On v nás a my v ňom*.

Snubná symbolika je najbohatšie prítomná v slávení sviatosti Eucharistie. „Náš Spasiteľ (...) ustanovil eucharistickú obeť svojho tela a svojej krvi, aby tak svojej

---

²² Porov. E. RUFFINI, *Liturgické slavení*, in: *Ssp*, s. 470.

²³ Tamtiež, s. 480.

²⁴ *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, Trnava 1999, (ďalej len v texte: KKC), č. 1612.

milovanej snúbenke Cirkvi zanechal pamiatku na svoju smrť a na svoje vzkriesenie, (...) je sviatosť milostnej lásky, znamenie jednoty, puto bratskej lásky, veľkonočná hostina“ (SC 47). Z mnohých aspektov Eucharistie môžeme zdôrazniť pojem *večere* a *Baránkovej svadobnej hostiny* (porov. KKC 1328n). „Slávenie eucharistickej obety je celé zamerané na dôverné zjednotenie veriacich s Kristom prostredníctvom svätého prijímania“ (KKC 1382), jedinečným spôsobom sa realizuje to, čo tvorí jadro jánovskej teológie: „Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom“ (Jn 6, 56). Ovocím prijímania je jednak prehĺbenie nášho zjednotenia s Kristom, jednak jednota celého tajomného tela Cirkvi. Kristus nás spája so sebou a zároveň nás spája i navzájom (porov. KKC 1391. 1396). Realita vydanosti Kristovho tela a krvi nás vedie k našej vydanosti jemu a sebe navzájom. Táto vydanosť Boha človeku skrze Ježiša Krista tvorí najvnútornejší obsah manželskej lásky. Sviatosť Eucharistie sa preto vyjadruje v pojmoch snubnej symboliky, Ženích sa vydáva Neveste a Nevesta sa ako odpoveď na túto lásku vydáva jemu. Úplné zjednotenie nastane v nebeskom Jeruzaleme vo večnej Baránkovej svadobnej hostine, ktorú už teraz sviatosť Eucharistie anticipuje (porov. KKC 1329).

1.5 Snubná symbolika v kresťanskej mystike

Na záver tejto časti chceme podať náčrt prítomnosti snubnej symboliky v odkaze „kvalifikovanej kresťanskej skúsenosti“²⁵ a poukázať na jej aktuálnosť v súčasnom živote Cirkvi.

Terminológiu snubnej symboliky nachádzame predovšetkým v rôznych obmenách ženského zasväteného života, v ktorých sa profesiou evanjeliových rád zasväcujú „nadovšetko milovanému Bohu.“²⁶ Zvlášť „evanjeliová rada čistoty, prijatá kvôli nebeskému kráľovstvu“²⁷ sa vyjadruje v termínoch snubnej symboliky a chápe zasvätenie ako duchovné zasnúbenie (manželstvo) s Kristom, a zasvätené ženy ako Kristove snúbenky (nevesty). Kódex kánonického práva používa pri vyjadrení aktu zasvätenia pojem „mystického zasnúbenia s Kristom.“²⁸

Zatiaľ čo snubná symbolika prítomná v zasvätenom živote žien akcentuje skôr formu života, dejiny spirituálnej teológie poznajú špecifický pojem, ktorý vyjadruje predovšetkým obsah duchovnej skúsenosti, a to pojem *snubná mystika*. „*Snubná mystika*

²⁵ Porov. V. KOHUT, *Zkušenost křesťanská*, in: *SSp*, s. 1223-1229.

²⁶ *KÓDEX KÁNONICKÉHO PRÁVA*, Bratislava 1996, kán. 573.

²⁷ Tamtiež, kan. 599.

²⁸ Tamtiež, kan. 604.

vychádza z pozadia biblického. Je to pozadie Zmluvy a snubnej symboliky, ktorá ju vyjadruje. Zjednotenie človeka s Bohom tu vystupuje ako zjednotenie snúbenky so snúbencom. Je to disponovateľnosť a úplná vydanosť. Slobodná láska odpovedá na iniciatívu zvrchovanej Lásky, ktorá vytvára v stvorenej bytosti podmienky pre túto odpoveď. (...) Z takéhoto pohľadu sa dá chápať celá kresťanská existencia a z takéhoto pohľadu sa dá chápať i mystická skúsenosť. Snubný symbol je vcelku používaný preto, že je schopný vyjadriť skúsenosť, (...) že je človek *zjednotený*, vyjadriť skúsenosť spoločenstva v pretvorení, prítomnosti, ktorá prebúda, prijatej lásky, ktorá vyvoláva lásku novú, neslýchanú. (...) Je dôležité, aby si snubný symbol, ak je používaný, udržal svoj vzťah k zmluve a zároveň, aby si zachoval svoju symboličnosť, tj. aby stále poukazoval na skutočnosť, ktorá isto nie je na rovnakej úrovni ako ľudské partnerstvo a nemá rovnakú štruktúru.²⁹

Dostatočne zmapovať pojem kresťanskej mystiky v dejinách by bolo nad rámec tejto práce, preto sa sústredíme len na jej prítomnosť v odkaze hlavných osobností: Bernarda z Clairvaux a predstaviteľov karmelitánskej tradície.

Svätý Bernard, jeden z najvýznamnejších predstaviteľov benediktínskej tradície, patrí tiež k významným učiteľom duchovného života. V učení tohto *doktora lásky* nachádzame state o mystickom zjednotení, v ktorých Bernard používa obrazy z Piesne piesní.³⁰ „Kristus - Ženich; Nevesta – to sme my, akokoľvek sa vám to vidí neuveriteľným. Všetci spolu jedna Nevesta a jednotlivé duše ako by jednotlivé nevesty.“³¹

Snubná mystika je bohato rozvinutá najmä v odkaze osobností Karmelu.

Terézia z Avily používa pojmy *duchovné zásnuby a duchovný sobáš*. Pri rozlíšení medzi duchovnými zásnubami a duchovným sobášom používa analógiu vzťahu snúbencov a manželov. Pri duchovnom zasnúbení sa často tí dvaja odlúčia, manželia sa však už nemôžu odlúčiť. „Pri duchovnom sobáši dochádza k tajomnému spojeniu v samom strede duše, kde má prebývať sám Boh. Duša, či lepšie duch sa zjednotí s Bohom. Keď nám Boh chce ukázať ako nás miluje, dáva niektorým osobám poznať, kam až dokáže ísť jeho láska, aby sme chválili jeho veľkosť, ktorá sa ráči tak spojiť s nejakým tvorom, že sa už nikdy od neho nechce odlúčiť, ako sa už nemôžu oddeliť tí, ktorí uzavreli manželstvo. Skrze tento nebeský zväzok sa mohli duše spojiť s nestvoreným Duchom, keď je isté, že Pán nás naplňuje sebou. A preto Ježiš Kristus náš Pán pri jednej modlitbe prosil za svojich

---

²⁹ G. MOIOLI, *Mystika kresťanská*, in: *SSp*, s. 546.

³⁰ Porov. N. F. VEHOVSKÝ, *Stručné dějiny spirituální teologie*, Praha 1999, s. 45-46.

³¹ BERNARD Z CLAIRVAUX, cit. in: V. HOŤKA, *Kristus žijící v nás*, Trenčín 1945, s. 17.

apoštolov, aby boli jedno s Otcom a s ním ako On, Ježiš Kristus náš Pán je v Otcovi a Otec v ňom.³²

Ján od Kríža pojednáva o tradičnom učení etáp duchovného života – o očistnej, osvecujúcej a zjednocujúcej ceste, pričom za vrchol duchovného života sa považuje duchovné manželstvo. „Cesta zjednocujúca je cesta dokonalých, kde sa uskutočňuje duchovné manželstvo.“³³

Na „klasickú“ karmelitánsku tradíciu snubnej mystiky nadväzujú a zároveň ju v istom zmysle prekonávajú „moderné svätice“ Terézia z Lisieux a Alžbeta od Najsvätejšej Trojice. Literárny odkaz *svätej Terézie z Lisieux* zahŕňa predovšetkým jej životopis, listy a poéziu. Pojmami snubnej symboliky Terezia vyjadruje jednak zasvätenie jej života v „púšti Karmelu“ (svoj vstup do kláštora považuje za svadbu s Kristom); snubná mystika je však i obsahom samého jadra jej spirituality, o čom svedčia často používané tituly vyjadrujúce vrúcny vzťah lásky s „miláčikom jej duše.“ Jej rehoľné meno Terézia od Dieťaťa Ježiša a Svätej Tváre obsahuje mystickú tradíciu „tajomstiev lásky, ukrytých v Tvári nášho Ženicha“. Snubnými symbolmi je naplnená jej poézia, zvlášť básne vyjadrujúce prežívaný intímny vzťah lásky s Pánom Ježišom v tajomstve Eucharistie.³⁴ Úkon zasvätenia milosrdnej Láске Božej i učenie o malej ceste je dôsledkom prežívania a pôsobenia Lásky prítomnej v jej srdci, reality zjednotenia v láske z milosti darovaného Bohom.³⁵

Snubná mystika je prítomná aj v živote blahoslavenej Alžbety od Najsvätejšej Trojice. Povolanie byť Kristovou Nevestou je pre ňu neustále darovanie a prijímanie lásky. „Byť Nevestou, to znamená vydat' sa podobne, ako sa vydal On. Byť Nevestou, to znamená mať všetky práva na jeho Srdce.“³⁶ Snubný vzťah chápe ako „stretnutie dvoch srdc na celý život, je to žiť s ním, stále len s ním“³⁷ Ospevuje krásu svojho Snúbenca, ktorého miluje vášnivou láskou a touto láskou sa v neho premieňa. „Byť Nevestou, to znamená mať pohľad upretý do Jeho očí, myslieť len na neho, svoje vlastné srdce nechať zaplaviť láskou

---

³² Porov. TEREZIE OD JEŽÍŠE, *Hrad v nitru*, Vimperk 1991, s. 180-186.

³³ JAN OD KŘÍŽE, *Duchovní píseň*, Kostelní Vydří 2000, s. 31.

³⁴ Porov napr. básne: *Spev vdaky Ježišovej Snúbenice, Žiť z lásky, Moje Nebo na zemi!, Kristus je Láskou mojou, Večná pieseň spievaná vo vyhnanstve, Ako veľmi chcem milovať*. in: Sv. TERÉZIA z Lisieux: *Mój spev lásky*, Bratislava 2004.

³⁵ Porov. SV. TEREZIE Z LISIEUX, *Autobiografické spisy*, Vimperk 1991, s. 257.

³⁶ Conrad de MEESTER, *Tvá blízkost je mé štěstí*, Kostelní Vydří, 1995, s. 33-34.

³⁷ Tamtiež.

a mať ho akoby v ňom, mať dušu plnú Jeho duše, plnú Jeho modlitieb. Byť celá v zajatí a celá sa dať.“³⁸

„Novosť“ tejto spirituality Lásky je predovšetkým v zdôraznení jej dostupnosti pre každého kresťana, nielen pre „dokonalých“ či „zvlášť omilostených,“ čo zodpovedá aktuálnemu dôrazu na všeobecné povolanie k svätosti (LG 40). Svätosť spočíva v uchopení „onoho úžasného paradoxu, na ktorom stojí celý mystický život, a síce, že základnou aktivitou je odovzdať sa, najväčšou zásluhou je nemať zásluhy, že veľkosť spočíva v malosti.“³⁹ Takto prežívaná snubná spiritualita sa podľa mienky mnohých súčasných duchovných autorov môže stať „základom mystického prebudenia 21. storočia a otvára cestu k novej forme svätosti.“⁴⁰

Snubná spiritualita je prítomná v mnohých obnovných prúdoch súčasnej Cirkvi, ktoré kladú dôraz na zosobnenie viery v tajomstve Cirkvi (mystická obnova), návrat k prameňom (biblická obnova), či dôraz na prežívanie viery v spoločenstve. Zosobnenie viery akcentuje spiritualitu ako skúsenosť o Bohu⁴¹ – teda prežívanie vzťahu s Bohom ako osobnej skúsenosti intimity lásky. „Zbožný človek zajtrajška buď bude mystikom, to znamená, bude to niekto kto niečo zakúsil, alebo prestane byť zbožným.“⁴² Biblická obnova objavuje mystérium Slova – čiže živú a účinnú prítomnosť Pána v jeho Slove, ktoré nám sprostredkováva realitu zjednotenia v láske s ním. Zjednotenie v láske sa týka konkrétneho prejavu v medziľudských vzťahoch, čím sa naplňa aktuálna výzva II. Vatikánskeho koncilu k novému objaveniu tajomstva Cirkvi i jeho žitiu v rozmere spoločenstva (communio) a návrat k prameňom.

O aktuálnosti odkazu snubnej spirituality svedčia i pastoračné výzvy pastierov Cirkvi. Ján Pavol II. sa v cykle katechéz o ľudskej láske podľa Božieho plánu⁴³ „zamýšľal nad snubným významom ľudskeho tela, ktorý sa uskutočňuje ako v manželstve, tak v kresťanskom panenstve pre Božie kráľovstvo. (...) Ukazuje, že spoločenstvo osôb v manželstve v tomto svete sprítomňuje tajomstvo vnútorného života spoločenstva Osôb Trojice.“⁴⁴ Snubný aspekt Božej lásky je hlboko prítomný v „programovej“ encyklike

---

³⁸ Conrad de MEESTER, *Tvá blízkost je mé štěstí*, s. 34.

³⁹ br. EFRAIM, cit. in: Marie Dominique MOLINIÉ, *Vybírám si všechno*, Kostelní Vydří 2001, s. 5-6.

⁴⁰ Porov. tamtiež, s. 6.

⁴¹ S. De FIORES, *Spiritualita soudobá*, in: Ssp, s. 922.

⁴² Tamtiež.

⁴³ Cyklus katechéz Jána Pavla II. o ľudskej láske podľa Božieho plánu vyšiel knižne – JAN PAVEL II., *Teologie těla*, Praha 2006, snubnou symbolikou vo vzťahu k tajomstvu Božej lásky sa venuje najmä piaty cyklus katechéz: *Svätostná povaha manželství*, s. 397-525.

⁴⁴ Tamtiež, doslov.

súčasného pápeža Benedikta XVI. *Deus caritas est*, v ktorej si praje „hovoriť o láske, ktorou nás Boh naplňuje, a ktorú máme zdieľať s druhými. (...) Benedikt XVI. chce upresniť niektoré zásadné charakteristiky tej lásky, ktorú Boh tajomne a nezištne ponúka človeku, a zároveň objasniť vnútornú súvislosť medzi touto Láskou a skutočnosťou ľudskej lásky.“⁴⁵ Novosť encykliky je najmä v odkrývaní vzťahu medzi významovými pojmami označujúcimi lásku: *erós* a *agapé*,⁴⁶ či v zdôraznení najradikálnejšej podoby lásky v úkone sebadarovania Ježiša Krista na kríži, do ktorého sme skrze Eucharistiu i my vťahovaní: „Eucharistia nás vťahuje do Ježišovho obetného úkonu, (...) sme zahrnutí do dynamizmu jeho sebadarovania. Obraz manželstva medzi Bohom a Izraelom sa stáva skutočnosťou, čo bolo predtým nepredstaviteľné. To, čo znamenalo stáť pred Bohom, sa skrze účasť na Ježišovom sebadarovaní a na jeho tele a krvi teraz stáva zjednotením. *Mystika* Sviatosti, ktorá spočíva na sklonení sa Boha k nám, má skutočne iný dosah a vedie nás omnoho vyššie, než zmôže akékoľvek mystické povznesenie človeka.“⁴⁷ Ďalším dôrazom encykliky je sociálny charakter *mystiky* tejto sviatosti. Zjednotenie s Pánom je zároveň zjednotením s veriacimi, Božia láska k nám prichádza, aby pokračovala vo svojom pôsobení v nás a skrze nás.⁴⁸ Jadro kresťanskej viery spočíva vo vnútornom súvise tajomstva Boha odhaleného v sebadarovaní Krista, s tajomstvom Cirkvi prítomnom najmä v tajomstve Eucharistie a našou bytostnou spoluúčasťou na Božej láske.

Môžeme teda na záver tejto časti zhrnúť: v rámci celkovej kresťanskej zvesti je obraz ľudskej lásky (snubná symbolika) vyjadrením duchovnej reality zjednotenia Boha s človekom v Ježišovi Kristovi skrze Ducha lásky (snubná mystika) a stáva sa výzvou k jej životnej aplikácii (snubná spiritualita).

---

⁴⁵ BENEDIKT XVI., *Deus caritas est*, Praha 2006, s. 6.

⁴⁶ Porov. tamtiež, č. 7-11.

⁴⁷ Tamtiež, č. 13.

⁴⁸ Porov. tamtiež, č. 14.

2. SNUBNÁ SPIRITUALITA MONS. VILIAMA HOŤKU

Po vymedzení základných východísk snubnej spirituality v nasledujúcej časti práce predstavíme jej špecifickú realizáciu v životnom odkaze Mons. Viliama Hoťku. Najskôr uvedieme základné biografické a bibliografické údaje, ktoré súvisia s jeho osobnou charizmou a potom sa pokúsime o systematickú prezentáciu jeho spirituality.

2.1 Životopisné údaje

Mons. Viliam Hoťka sa narodil 2. júna 1915 vo Veľkej Máni v roľníckej rodine. Mal jedenásť súrodencov, z ktorých mu zostali len tri sestry, ostatní pomreli v mladom veku na tuberkulózu. Aj jeho matka zomrela mladá a vychovávala ho nevlastná matka i jeho staršie sestry. Kňazské povolanie v ňom dozrievalo od detstva. Študoval na Gymnázium v Zlatých Moravciach, a neskôr ako bohoslovec teológiu v Trnave a v Bratislave.

Ako dvadsaťtriročný 29. júna 1938 bol s pápežským dišpenzom (pre mladý vek) vysvätený za kňaza. Aktívne ovládal francúzsky, latinský a nemecký jazyk, preto mal možnosť čerpať duchovnú literatúru od zahraničných teológov. Prežíval dôverný vzťah k Panne Márii, ktorej ďakoval za mnohé milosti, ktoré mu vyprosila. Jeho prvé miesto kde bol kaplánom boli Čachtice. Tu v horskom prostredí a pri pohľade na Považie prežíval túžbu po večnej kráse, po Bohu. Za krátky čas sa stal kaplánom v Zlatých Moravciach, kde študoval a kde túžil i slúžiť ako kňaz. Bola tu náročná pastorácia (učil 33 hodín náboženstva týždenne), čo sa odzrkadlilo na jeho už nalomenom zdraví a odchádza na liečenie pľúc do Tatier. Odtiaľ odišiel za kaplána do Pobodima a potom do Vrbového. Počas vojny nastúpil ako farár do Dubovej pri Modre. Ako prvé tu konal duchovné cvičenia a navštívil každú rodinu v obci, aby sa spoločne zverili Bohu v týchto ťažkých a nepríjemných chvíľach. Tu ho navštívili na tri týždne dvaja bohoslovci. Jeden z nich sa vyjadril, že tento pobyt patrí medzi najsvetlejšie spomienky jeho seminárneho života.

V roku 1949 nastúpil ako špirituál do seminára v Bratislave. Prihovára sa k budúcim kňazom skrze teológiu svätého Pavla a spiritualitu svätej Terezy z Lisieux, ktorí mali v jeho živote zvláštne miesto. V roku 1950 došlo k likvidácii seminára a Viliam Hoťka sa skrýval počas deviatich mesiacov na štyridsiatich farách u známych kňazov. Potom sa stal znova kaplánom v Banskej Štiavnici a neskôr farárom. Ako bývalý predstavený seminára je tu však neželateľný a preložený na Záhorie do malej dediny Plavecký Peter a neskôr do Bučan a Lehote pri Nitre. Rád spomínal na srdečnú pastoráciu v týchto farnostiach, kde poznal a navštevoval každú rodinu, chorých a opustených. Mali sa tu všetci radi. V roku

1968 odchádza znova na dva roky do bratislavského seminára, kde pôsobí ako rektor, ale potom je preložený do Jasovej pri Nových Zámkoch, kde pôsobil desať rokov.

Viliam Hořka bol tajomníkom Slovenskej liturgickej komisie v rokoch 1965 – 1969 a cirkevným sudcom Arcibiskupstva Trnavského v rokoch 1980 – 1989. Ďalších trinásť rokov bol farárom v Lábe. Tu sa spoznáva s Emíliou Važanovou, neskôr predstavenou sestier komunity Gratia, s ktorou viedol časté duchovné rozhovory, ktoré vyúsťovali v modlitby pred Najsvätejšou Sviatosťou. Prostredníctvom sestry Emílie prichádzajú k nemu na duchovné vedenie aj ďalší členovia rodiacej sa komunity.

Podľa spomienok farníkov otec Viliam vo všetkých svojich farnostiach za veľmi potrebné pokladal návštevy starých, chorých a opustených ľudí. Vždy sa s radosťou zastavoval s ľuďmi, diskutoval s nimi, radil im, mal ich zo srdca rád. Rovnako prežívali jeho lásku aj deti v školách, kde učil. Všade prinášal úsmev a pokoj.

Po roku 1989 bol znova už v pokročilom veku (od roku 1992) ako špirituál v bratislavskom seminári a posledných desať mesiacov svojho života žil a slúžil v kňazskom domove v Turčianskych Tepliciach, kde 5. januára 1995 zomrel.⁴⁹

2.2 Prehľad diel

Už v povojnových rokoch 1945 – 1946 Viliam Hořka uverejňoval v časopise Smer, ktorý vydávali košickí dominikáni, sériu článkov Kristus žijúci v nás. Myšlienky čerpal z teológie svätého Pavla a svätého Jána po dlhých meditáciách a preštudovaní renomovaných teologických diel nemeckých a francúzskych autorov.

Medzi rokmi 1980 – 1987 ako samizdaty vyšli mnohé brožúrky Viliama Hořku, alias otca Celestína, ktoré napísal ako duchovné obnovy (venované predovšetkým Rodine Nepoškrvnenej, ktorá združovala chorých, trpiacich a postihnutých z celého Slovenska a pôsobí aj v iných krajinách Európy, posledné dve určené pre kňazov):

To božské v nás (1980)

Veľkosť a tragédia človeka (1980, neskôr vydané knižne združením JAS roku 1992 vo Zvolene)

Nesiem vám dobrú zvesť (1980)

More v kvapke vody (1981)

Veľké veci mi urobil (1981)

---

⁴⁹ Zostavené podľa vlastného životopisu Viliama Hořku nahraného na audiozáznam a zo svedectiev ľudí, s ktorými sa osobne poznal.

Vždy s Pánom (1982)
Jubilant najvzácnejší (1983)
Jubilejný rok s Cirkvou (1983)
So svätým Ocom v ústrety Mariánskemu roku
Otvorte brány Vykupiteľovi
Nové stvorenie v Kristovi (1985)

Ďalšími písomnými materiálmi, ktoré otec Viliam zanechal sú jeho *duchovné denníky*, do ktorých si zapisoval myšlienky, ktoré hlboko prežíval vo svojom srdci. Potom sú to zväzky jeho vlastných homílií na rôzne témy v liturgickom roku a audiozáznamy obsahujúce príhovory na rôzne príležitosti.

2.3 Systematická prezentácia snubnej spirituality Viliama Hoľku

„Pane Ježišu, v tvojej Cirkvi skrze Najsvätejšiu Eucharistiu TY OSTÁVAŠ VO MNE A JA V TEBE, ako si povedal: z vôle nebeského Otca, v jednote Svätého Ducha prostredníctvom Panny Márie, Matky Cirkvi. Ja som Kristovi tým, čím mu je Cirkev, Kristus mne je tým, čím je Cirkvi.“

Rozborom uvedeného životného motta Mons. Viliama Hoľku sa pokúsime podať systematickú prezentáciu jeho snubnej spirituality. Keďže každá spiritualita má istú vnútornú štruktúru, budeme sa snažiť postupovať od základnej osi, základného prvku, jadra tejto snubnej spirituality (*Ty vo mne a ja v tebe*) a okolo neho usporadúvať jej ďalšie stavebné prvky. Snubná spiritualita odкрýva človeku perspektívu zjaveného tajomstva lásky Trojjediného Boha: sme povolání „v zrastení s Kristom byť Nevestou Slova v náručí Otca v jednom Duchu.“⁵⁰ Toto tajomstvo sa realizuje skrze Cirkev, osobitným spôsobom skrze Eucharistiu (*V tvojej Cirkvi*). Neoddeliteľnou súčasťou prezentácie snubnej spirituality je aplikácia jej dôsledkov vzhľadom k odhaleniu najvnútornejšej duchovnej identity človeka (*Veľkosť človeka*), ako i dôsledkov pre život spoločenstva Cirkvi (*Žiť tajomstvo Cirkvi*).

---

⁵⁰ Názvy jednotlivých statí V. Hoľku uverejnených v rokoch 1945-1947 v časopise Smer.

2.3.1 Ty vo mne a ja v tebe

Jadro snubnej spirituality Mons. Viliama Hořku spočíva v zdôraznení duchovnej reality láskyplného daru bytostného zjednotenia s Bohom skrze Ježiša Krista v Duchu Svätom. Je pozoruhodné, že Viliam Hořka už ako tridsaťročný kňaz na počiatku svojej publikačnej činnosti predkladá jadrne sformulovaný teologický základ spirituality, ktorý sa potom tiahne ako zlatá niť celým jeho životom a pôsobením.⁵¹ To svedčí o tom, že tento základ bol zároveň osobným vyznaním jeho vlastného duchovného života i autentickým obsahom jeho pastierskej služby.

Biblický základ tvorí pavlovska teológia novej kvality existencie človeka v *Kristovi Ježišovi* a jánovská teológia *jednoty bytia* Otca v Synovi a Syna v Otcovi, a daru jednoty bytia človeka v Kristovi a Krista v človeku.

„Podstatou pavlovskej teológie je náuka o našom privtelení, včlenení do Krista. (...) Radostná skutočnosť, že Kristus je v nás a žije v nás.“⁵² Jadro pavlovskej teológie je zhrnuté v jeho osobnom vyznaní: „Nežijem už ja, ale vo mne žije Kristus“ (Gal 2, 20). Pojmy, ktoré vyjadrujú dar nášho spolubytia a spolužitia s Kristom (privtelenie, včlenenie, zrastenie, stmelenie, navrúbľovanie) sú vnútorne späté s evanjeliovou náukou, rozvíjajú najmä témy jánovskej teológie obsiahnuté v podstatných rečiach Pána Ježiša (tzv. eucharistická reč, rozlúčková reč, podobenstvo o viniči a ratolestiach). „Nie je to však náuka čisto Pavlova. Sám Ježiš Kristus je jej pôvodca. Len si prečítajte jeho veľkňazskú modlitbu. (...) Závrat dostanete od hĺbky týchto myšlienok. Ony sú Spasiteľovým závetom. (...) Do nich zhrnul všetko, čo chcel povedať o celi svojho príchodu na svet: (...) Ja som vo svojom Otcovi, vy ste vo mne a ja vo vás. Ako ja žijem z Otca, tak i vy budete žiť zo mňa. Zostaňte vo mne a ja zostanem vo vás.“⁵³

Tajomstvo nášho spojenia s Kristom má pôvod v tajomstve jeho osoby, v ktorej je hypostaticky spojená božská a ľudská prirodzenosť. Ako vysvetľuje svätý Augustín: „Čo je Kristus svojim rodom, to sme my z milosti.“⁵⁴ Takto ponímaný teologický základ zdôrazňuje pozitívnu stránku darovanej spásy uskutočnenej Kristom vo veľkonočnom tajomstve. „Vykupiteľské dielo Božie spočíva nielen v tom, že Boží Syn svojou krvou

---

⁵¹ V. HOŘKA, *Kristus žijúci v nás*, Smer, 1.-3. časť, Trenčín 1945, 4. časť 1946.

⁵² Tamtiež, s. 13.

⁵³ Tamtiež.

⁵⁴ Tamtiež, s. 258.

zmyl z nás hriechy. (...) Sme včlenení do Krista a tak vovedení do spoločenstva s Najsvätejšou Trojicou.“⁵⁵

Motto spirituality zhrnuté v slovách „Ty vo mne a ja v tebe“ vyjadruje na jednej strane základnú kristologickú perspektívu, no zároveň je zasadené do hlbšej perspektívy trinitárnej. Realita vzájomného prebývania „jedného v druhom“ má svoj najhlbší pôvod v tajomstve života Trojjediného Boha, ako to vyjadruje teologická náuka o perichoréze.⁵⁶ Dar spásy vydobitý Kristom znamená naše synovstvo v Synovi, pričom Viliam Hořka zdôrazňuje pre spiritualitu zásadné rozlíšenie, že sme živými údmi Krista, synmi Božími, prijatí Otcom nie *popri* vlastnom Synovi Božom, ale *v ňom* „Otec nás prijal za svojich synov v Kristu Ježišovi, svojom premilom Synovi, a preto nie sme synmi Božími popri vlastnom Synovi Božom, ale *v ňom*. S ním a *v ňom* sme jedným Synom Otcovým. Preto nás Otec miluje tou istou láskou, čo samého Krista. (...) On je *v nás* a *my v ňom*. Božský život, ktorým prekypuje duša Kristova sa prelieva i do nás. (...) Kristus žije *v nás*. On je našim životom. (...) Cirkev a tak isto aj kresťan sú ďalej žijúcim Kristom.“⁵⁷ Konečným cieľom nášho spolužitia s Kristom v Duchu Svätom je sláva Otcova. Tým je zavŕšená trinitárna perspektíva.

Od tohto teologického základu môžeme prejsť k jeho rozvinutiu v analógii snubného (manželského) vzťahu. Snubná spiritualita má teda svoj základ v základnom poslanstve evanjelia - v realite daru božského života človeku, ktorý sa uskutočňuje skrze tajomstvo nášho včlenenia do Krista, pričom samotná snubná symbolika tvorí akoby ikonu pre vyjadrenie tohto tajomstva Božej lásky. „Spolužitie muža a ženy má svoj čistý ideál v pomere Krista k Cirkvi (k jednotlivej duši) a ten zas *v samej* jednote trojičného života. Dokonalejšie slúži za vzor menej dokonalému, a nie opačne. V tomto zmysle načim chápať aj výrazy Písma, Otcov a mystikov, keď prirovnávajú naše spolužitie k životu manželskému. Duša včlenená do Krista sa stáva jeho Nevestou. Ale akou Nevestou! Veď *v ktorej* neveste žije jej ženích *v takom* dokonalom zmysle ako Kristus *v duši*! Či môže daktorá o sebe povedať, že je *vo svojom* milom a on *zas v nej*, ako to Pán Ježiš hovorí *o nás*?“⁵⁸

Analógia Písma, rozvedená cirkevnými otcami a mystikmi, že Kristus je Ženích, Cirkev a jednotlivá duša jeho Nevesta, odкрýva základ snubnej spirituality. „Ženích

---

⁵⁵ V. HOŘKA, *Kristus žijúci v nás*, s. 14.

⁵⁶ Porov. C. V. POSPÍŠIL, *Tajemství Trojjediného Boha*, študijné materiály, s. 71.

⁵⁷ Viliam HOŘKA, *Kristus žijúci v nás*, s. 14-15.

⁵⁸ Tamtiež, s. 57.

a Nevesta! Na zemi niet užšieho spojenia od spojenia tých dvoch. Ved' sú ako by jedno telo a žijú akoby jedným životom. A predsa toto ich intímne spojenie je len slabou analógiou spolužitia Krista a Cirkvi, prípadne duše. Kresťanské manželstvo je veľké tajomstvo už preto, že je obraz spojenia Krista a Cirkvi – o koľko väčšie a úžasnejšie tajomstvo musí byť potom ono mystické spojenie Krista s Cirkvou a jednotlivými dušami. Ako prvá žena bola utvorená z boku Adamovho, tak i Cirkev sa zrodila z boku svojho božského Ženicha. Sme telom z jeho tela, kosť z jeho kostí. (...) Dve duše vliate do jednej, dve bytosti zrastené v jednu. To je Ženich a Nevesta; to je Kristus a duša milujúca.⁵⁹

Terminológia snubných symbolov vyjadruje duchovnú realitu nášho života: „Titul Nevesty Syna Božieho nie je teda čírym titulom. Je to skutočnosť, lebo skutočne patríme jemu a On zas nám.“⁶⁰ Je to realita dneška a zároveň realita, ktorá smeruje k eschatologickému završeniu. „V ňom a s ním vlastníme aj celé jeho bohatstvo. (...) My, s ktorými sa On zasnúbil, stali sme sa spoludedičmi toho všetkého. (...) Syn Boží sa stal človekom, stmelil nás so sebou, aby nás – sťa Ženich svoju Nevestu – voviedol po svojom boku do kráľovstva svojho Otca.“⁶¹

2.3.2 V tvojej Cirkvi

Tajomstvo nášho včlenenia v Krista vyplývajúce z tajomstva osoby Bohočloveka a diela jeho spásy úzko súvisí s tajomstvom Cirkvi. Pavlovská teológia bytia „v Kristovi“ je spojená s jeho teológiou Cirkvi. Sústredíme sa na dva pojmy, ktorými Pavol vyjadruje tajomstvo Cirkvi: *Kristovo telo* a jeho *Nevesta*. V nich môžeme vidieť úzku spätosť medzi teológiou privtelenia a snubnou symbolikou. Týmito pojmami je vyjadrená predovšetkým duchovná podstata Cirkvi, jej tajomné spojenie s Kristom, s ktorým tvorí jeden organizmus, jednu osobu (Hlava – telo), a ktorý sám v nej pôsobí skrze vzťah lásky (Ženich sa dáva Neveste, očisťuje a ozdobuje ju, živí ju, spája sa s ňou v láske).

Tajomstvo Cirkvi vyjadrené Pavlovým obrazom živého organizmu, v ktorom je Hlavou Kristus a telom Cirkev vyjadruje tajomstvo mystickej jednoty Krista a Cirkvi, spojených jedným životom. Život Kristov pokračuje v Cirkvi a v kresťanovi. „Hlava a údy žijú jedným a tým istým životom. (...) Kristus žije v nás. (...) Cirkev a tak isto aj každý kresťan sú ďalej žijúcim Kristom.“⁶² I tajomstvo Cirkvi je zasadené do hlbšieho trojičného

---

⁵⁹ Viliam HOŤKA, *Kristus žijúci v nás*, s. 17.

⁶⁰ Tamtiež, s. 259.

⁶¹ Tamtiež, s. 260.

⁶² Tamtiež, s. 14-15.

rozmeru. Viliam Hořka s obľubou cituje svätého Augustína, ktorý učí o tajomstve Cirkvi ako o rozšírenom človečenstve a rozšírenom Božskom synovstve Kristovom: „Kristom sme sa stali! (...) Ako v trojjedinom Bohu večný Syn stojí oproti večnému Otcovi a obaja vdychujú svoju lásku do Ducha Svätého, tak stojí celé telo Kristovo vo večnom synovstve Hlavy pred Otcom a v Duchu Svätom, božskej to láske spieva chválu Najvyššiemu.“⁶³

II. Vatikánsky koncil hovorí o tajomstve Cirkvi, ktorá je „v Kristovi akoby sviatosťou čiže znakom a prostriedkom dôverného spojenia s Bohom“ (LG 1). Viliam Hořka zdôrazňuje, že skrze tajomstvo Cirkvi sa realizuje a rozvíja naše včlenenie do Krista. „Začína sa pri krste svätom. Vtedy starý, hriešny človek, utvorený podľa Adama, zomiera a z krstnej vody sa vynára nový, utvorený podľa Krista. Avšak kresťan nie je len obrazom Kristovým, ale jeho živým údom. Do Krista vrastený. Zároveň však zrastený s ostatnými údmi Kristovými, s ktorými tvorí jedno tajomné, mystické telo, Cirkev. Hlavou tohoto tela je Kristus. Bez Cirkvi by bol Kristus neúplný, lebo ona je jeho plnosť.“⁶⁴ Tajomstvo osoby Ježiša Krista je naďalej prítomné a činné v tajomstve Cirkvi a stáva sa tak darom pre každého človeka. „On sa krstom akosi vteliť do každého z nás, privteliť si nás, že so svätým Pavlom môžeme povedať: ‚Nežijem už ja, ale vo mne žije Kristus.‘ Patríme jemu ako nevesta patrí ženíchovi, s ktorým je len jedno telo, akoby jedna bytosť.“⁶⁵

Naše spojenie s Kristom sa završuje v tajomstve Eucharistie, ktorá najhlbšie vyjadruje aspekty snubnej spirituality: „Vieme, že súhlas sám, ktorým ženích a nevesta uzatvárajú manželstvo, nerobí ešte ich spolužitie dokonalým. Manželstvo sa dokonáva telesným spojením. (...) Naše spojenie s Kristom sa završuje Eucharistiou. Pri svätom prijímaní Kristus sám prichádza sceliť milostný zväzok so svojou Nevestou. (...) Prichádza až do nášho najhlbšieho vnútra, aby nás stmelil so sebou. (...) Vtedy môžeme už plným právom povedať: *Môj milý patrí mne a ja jemu.*“⁶⁶

Eucharistia je v samom „srdeci“ snubnej spirituality. „Pavlovo: ‚Nežijem už ja, ale vo mne žije Kristus‘ sa v nej uskutočňuje doslovne, lebo pri prijímaní sviatostného Spasiteľa prechádzame v to, čo prijímame. (...) Kristus si nás privteľuje v oných svätých chvíľach celých. A tak telom aj dušou patríme jemu, sme s ním jedno telo a jeden duch. (...) Hĺbku nášho bytostného spojenia s Kristom a vzájomného prenikania najpravdivejšie a najjednoduchšie predsa len vystihol On sám, keď vraví: ‚Kto je moje telo a pije moju krv, ostáva vo mne a ja v ňom.‘ (...) Každým požívaním Eucharistie zrastáme s Kristom užšie

⁶³ Porov. Viliam HOŘKA, *Kristus žijúci v nás*, s. 15-16.

⁶⁴ Tamtiež, s. 14.

⁶⁵ Viliam HOŘKA, *Veľkosť a tragédia človeka*, Zvolen 1993, s. 9.

⁶⁶ Viliam HOŘKA, *Kristus žijúci v nás*, s. 57-58.

a užšie. Eucharistia je totiž sviatosťou vzrastu v Kristu a nášho ubúdania. On musí rásť, ja sa umenšovať. (...) Božský Host' svoj život zo svojho Srdca do nás vylieva tým hojnejšie, čím menej žijeme sebe a čím väčšími sa túžime oddať jemu.⁶⁷

Tajomstvo Eucharistie taktiež vyjadruje trinitárnu perspektívu. „Život, ktorý prúdi z Krista do nás, vyviera z Otca. Kristus je jeho Sprostredkovateľom. Kristus eucharistický. Stal sa Chlebom, nie tak preto, aby býval medzi nami, ako skôr preto, aby býval v nás, žeby sme žili z neho tak, ako On žije z Otca. (...) Pri svätom prijímaní pijeme zo Srdca Kristovho nielen jeho krv, ale aj jeho Ducha. (...) Duch Svätý je duchom Kristovým, ale rovnako aj Otcovým, pretože vychádza z oboch ako zo svojho spoločného pôvodu. On je dovŕšiteľom jednoty Otca so Synom a tak aj s nami. Preto poslaním Ducha Svätého, žijúceho v nás je vliat' do nás život Kristov, vytvoriť z nás Krista.“⁶⁸ (Porov. Ján Pavol II., *Ecclesia de Eucharistia*, Praha 2003, č. 17)

Tajomstvo Cirkvi Viliam Hořka opisuje i pojmom prevzatým od svätého Bernarda: *Nevesta Slova*.⁶⁹ Tento pojem odkazuje na kristologický titul používaný v jánovskej teológii, zdôrazňujúci božstvo Ježiša Krista (*Boh bol to Slovo*), tajomstvo vtelenia (*Slovo sa telom stalo*) a jeho prítomnosti medzi nami (*prebývalo medzi nami*). Z hľadiska spirituality pojem *Nevesta Slova* odkazuje i na aktuálnu výzvu osobného vzťahu s Ježišom Kristom v tajomstve Slova prítomnom v tajomstve Cirkvi. On sám sa nám chce v Slove dávať, On v nás skrze Slovo chce prebývať, On v nás skrze Slovo chce pôsobiť. Na nás sa majú naplniť všetky jeho zaslúbenia, najmä zaslúbenie zasnúbenia v láske. „*Nevesta Slova*: rozumie sa ňou Cirkev, ale i každá jednotlivá duša, žijúca v Kristu. (...) Cirkvi ako makrokozmu, duši ako mikrokozmu patrí ten istý názov. Či zasnúbenie Syna Božieho s Cirkvou sa neuskutočňuje práve v jednotlivých dušiach?“⁷⁰

Po vymedzení teologického základu snubnej spirituality prejdeme k jeho aplikácii pre spiritualitu jednotlivca a spoločenstva. Je zaujímavé, ako daný základ Viliam Hořka neskôr rozvíja práve v týchto dvoch aspektoch (budeme pritom čerpať z jeho neskorších textov, ktoré používal najmä v exercíciách).⁷¹

---

⁶⁷ V. HOŘKA, *Kristus žijúci v nás*, s. 59-60.

⁶⁸ Tamtiež, s. 15-17.

⁶⁹ Porov. tamtiež, s. 258.

⁷⁰ Tamtiež, s. 258-259.

⁷¹ Viliam HOŘKA, *Veľkosť a tragédia človeka*.

2.3.3 Veľkosť človeka

Ak teologický základ zjednotenia v Kristovi akcentuje realitu *daru*, teraz sa pokúsime popísať jeho dôsledky pre duchovný život jednotlivca (*povolanie*), pričom si budeme viac všímať jeho charakter výzvy.

Viliam Hořka pri odhaľovaní najhlbšieho povolania človeka zdôrazňuje vnútorný súvis medzi tajomstvom života Trojjediného Boha, tajomstvom osoby a diela Ježiša Krista a tajomstvom Cirkvi. „Kristus sa dáva nielen Cirkvi ako takej, ale konkrétne každému z nás. (...) Každému z nás dáva sa celý, ako sa celý dáva svojej Cirkvi. Každý sme jeho Nevestou, jeho Cirkvou. Vidí a miluje v nás svoju Cirkev tou istou nekonečnou láskou, lebo Cirkev nie je čosi anonymné, ale sú to konkrétni ľudia, to si ty a ja. V nás sa Cirkev zosobňuje a zviditeľňuje.“⁷² Tieto slová boli jeho osobnou skúsenosťou a vyznaním života, ako to vyjadruje jeho motto: „Ja som Kristovi tým, čím mu je Cirkev, Kristus je mne tým, čím je Cirkvi.“

Najhlbšia identita človeka vyplýva z jeho originality ako stvorenia: „Každý človek je čímisi jedinečným v celých dejinách a v celom vesmíre. Neopakovateľným, nezastupiteľným. Každý je individuom, UNIKÁT, ktorý nikdy nemal a nebude mať duplikát.“⁷³ Plnosť svojej najhlbšej identity však človek nachádza v perspektíve daru spolubytia a spolužitia v Kristovi: „Z toho vyplýva úžasná skutočnosť. (...) Ty a ja môžeme dať Kristovi čosi, čo mu nik iný dať nemôže. Ak mu to nedáme, nebude to mať, totiž našu osobu, našu bytosť, náš život, náš osud. Všetko to, čo menujeme JA, čo je odlišné od všetkých iných a čo sa nebude opakovať v celých ľudských dejinách.“⁷⁴

Dôsledok pavlovskej teológie Cirkvi ako tajomného tela Kristovho je pre snubnú spiritualitu zásadný: „Pavol hovorí, že (Kristovu) plnosť tvorí On – Hlava plus Cirkev – jeho telo. Celý Kristus je teda On spolu so svojou Cirkvou, *ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý všetko vo všetkom naplňuje* (Ef 1, 2). (...) Kristus je aj ako človek nedoplniteľný, v ňom je plnosť božstva. Avšak *z jeho plnosti my všetci sme prijali* (Jn 1, 16) a stále prijímame, kedykoľvek rastieme v milosti. A tak Kristus rastie a ustavične sa dopĺňa nie ako Hlava, ale vo svojom tele, ktorým je jeho Cirkev, ktorým sme my, každý z nás, (...) v každom z nás dopĺňa svoj život. (...) S Kristom spolužijeme, spolutrpieme, spoluumierame a spolu sme oslávení. (...) V spojení s Kristom ľudská osobnosť,

---

⁷² Viliam HOŘKA, *Veľkosť a tragédia človeka*, s. 9-10.

⁷³ Tamtiež, s. 12.

⁷⁴ Tamtiež, s. 13.

akokoľvek sama v sebe úbohá, ľudský život hocijaký nepatrný, nadobúda božské dimenzie, stáva sa súčasťou Kristovej osobnosti a života.⁷⁵

Dar a povolanie k bytostnej jednote s Kristom znamená pre človeka zároveň existenciálnu výzvu: „Máš dve alternatívy: môžeš sa stať všetkým alebo ničím!“⁷⁶ Výzva evanjelia je výzvou lásky a volá k aktu viery, ktorý nie je iba intelektuálnym prijatím „pravdy“, ale skôr láskyplným bytostným priľnutím k Tomu, ktorý sa nám v evanjeliu zjavuje ako Cesta, Pravda a Život. „Vari ešte nádhernejšie pre milujúcich je vedomie, že dávam Kristovi to, čo mu nik iný nemôže dať: seba. Svoju existenciu, svoj život, svoj osud, svoje radosti a bolesti, svoju smrť, ktoré sa tak stanú súčasťou jeho bytosti. Mnou sa môže Kristus stať krajším, plnším. (...) V tomto je veľkosť ľudskej existencie každého človeka.“⁷⁷

Človek však má slobodu na tento dar odpovedať i záporne. To pre neho „neznamená len degradovanie vlastnej osobnosti a šťastia, ale je to odopretie súhlasu na zasnúbenie sa s Bohom v Kristovi Ježišovi, ktorý nás povoláva k večnému spolubytíu a spolužitíu v láske. Znamená to zmarenie možnosti dať Kristovi to, čo mu môžem iba ja dať, seba, ktorý som v ľudstve jediný a neopakovateľný (...) a v tom je tragédia človeka.“⁷⁸

Základným poslaním Cirkvi je zvestovať evanjelium o radikálnej Božej sebadarúcej sa láske v Kristovi, čo človeka stavia pred radikálne základné rozhodnutie. Vydanosť Ženícha volá po vydanosti Nevesty. Ich láska sa naplní iba vo vzájomnom sebadarovaní. „Láska však neznáša odklad. *I vtedy by som krivdila svojmu Ženíchovi, keby som sa mu až neskôr chcela zapáčiť*“ (svätá Agnesa). Vieme aký bol Pán nekompromisný, keď išlo o okamžité rozhodnutie sa pre neho, alebo proti nemu. (...) Boh s nami uzavrel zmluvu, chce byť našim Bohom, my máme byť jeho ľuďmi. Chce sa zasnúbiť s každým ako so seberovným. Láska však predpokladá, alebo vytvára rovnosť. Medzi ním a nami je nekonečný rozdiel. On však i ten preklenul, hoci ho to stálo život. Za cenu vlastnej krvi. Chce sa z nás tešiť ako sa teší ženich neveste.“⁷⁹

Táto základná existenciálna voľba vedie k trvalému postoju obnovovanej dôvery v lásku Ženícha a obnovovanej odovzdanosti lásky Nevesty. Postoj dôvery a odovzdanosti obnovovaný každodenným úkonom „obetovania seba samej Božej Milosrdnej láske“ bol pilierom snubnej spirituality svätej Terézie z Lisieux, na ktorú Viliam Hořka

---

⁷⁵ Viliam HOŘKA, *Veľkosť a tragédia človeka*, s. 13-14.

⁷⁶ Tamtiež, s. 15.

⁷⁷ Tamtiež, s. 15.

⁷⁸ Tamtiež, s. 16.

⁷⁹ Tamtiež, s. 17-18.

nadväzuje. „Každý náš deň je dňom svadobným,“ opakoval často a tieto slová boli i jeho poslednými. Obnovovaný snubný postoj dôvery a odovzdanosti je odozvou na základnú evanjeliovú výzvu ustavičného *obrátania, pokánia* (gr. „metanoia“ - zmena zmýšľania) a posvätenia života. Obrátenie a posvätenie je dielom Ducha, Ženích sám očisťuje a okrášľuje svoju Nevestu. Tá sa k nemu neustále v dôvere obracia a odovzdáva mu seba, aby menil jej zmýšľanie a celý spôsob života podľa jeho zámerov lásky. „Kresťanská dokonalosť nespočíva v tom, že človek nikdy neupadne do hriechu, ale v tom, že znovu a znovu z neho povstáva s očami upretými k nebu, odkiaľ nám prichádza zakaždým zmilovanie a pomoc pokračovať ďalej, až kým neprídeme k cieľu. Milosrdenstvo Božie je väčšie ako naše hriechy.“⁸⁰ Postoj dôvery a oddanosti má byť teda nielen obnovovaný, ale i prehlbovaný. S vierou, že Ženích sám nás túži viac a viac vovádzať do hĺbky svojej Lásky, vyjadrujeme ochotu nechať sa ním viesť a pretvárať, prehlbovať zjednotenie lásky. Cesta zjednotenia nie je cestou namáhavého výstupu, ale cestou zostupu „na hĺbinu“ lásky.

Sebadarujúca láska Ženícha sa osobitným spôsobom sprítomňuje v tajomstve Eucharistie. „Prostredníctvom Sviatosti Oltárnej sa Kristus snúbi s každým z nás. Naše zjednotenie s ním vyvrchoľuje. Stávame sa s Kristom jedno telo, jedna krv, stmelený Duchom Svätým z vôle Otca nebeského. (...) V Eucharistii sa nám Kristus Pán dáva celkom k dispozícii, až na toľko, že môžeme jesť jeho telo a piť jeho krv. Sme v ňom a On v nás, ako je v Otcovi a Otec v ňom skrze toho istého Ducha. A tak sa splňa najvrúcnejšia túžba jeho srdca, *aby boli jedno ako my, Otče svätý, a aby aj oni mali v sebe plnosť mojej radosti* (Jn 17, 11-13). Jednota je ovocím a konečným cieľom lásky. Eucharistia je najdokonalejším putom lásky, ktorá nás spája a zjednocuje s Božskými Osobami, ale aj všetkých navzájom.“⁸¹ Tajomstvo Eucharistie človeka teda taktiež stavia pred evanjeliovú výzvu obrátenia a posvätenia, ved' k naplneniu večnej túžby darujúceho sa Ženícha po zjednotení môže dôjsť iba skrze obnovovaný a stále hlbší postoj bytostnej oddanosti jeho Nevesty. „Dôrazom na Eucharistiu v snubnej spiritualite Viliam Hořka nadväzuje na mnohé obnovné prúdy katolíckej mystiky (karmelitánska tradícia, tradícia úcty k Božskému srdcu Ježišovmu ...).

Základné vnútorné postoje dôvery a odovzdanosti snubnej spirituality môžeme konkretizovať v základných oblastiach duchovného života veriaceho človeka - v tradičných témach spirituálnej teológie (učenie o modlitbe, pôste a almužne).

Predovšetkým modlitba je základným prejavom snubného vzťahu s Bohom. Modlitba vyviera zo srdca človeka ako odpoveď na poznávanú realitu Lásky, modlitba je jednak

---

⁸⁰ Viliam HOŘKA, *Veľkosť a tragédia človeka*, s. 23.

⁸¹ Tamtiež s. 26.

prvotným osobným prejavom viery - prijatia daru zjednotenia v láske, jednak prejavom obnovovaného a prehľbovaného postoja dôvery a odovzdanosti. Modlitba je teda spätá s obsahom evanjelia zvestovaným Cirkvou v moci Ducha Svätého, s mystériom Slova, v ktorom k človeku On sám prichádza a pozýva ho k intímnemu vzťahu lásky. Modlitba vyjadruje postoj očakávajúcej viery v naplnenie Božích prisľúbení, pričom tým najzákladnejším je prisľúbenie zjednotenia v láske. „*Ak ostanete vo mne, a moje slová ostanú vo vás, proste, čo len chcete, a splní sa vám to* (Jn 15, 7)! (...) Pán Boh nám nesľubuje, že splní všetky naše želania, ale nám sľubuje, že splní všetky svoje prisľúbenia. (...) Svätá Terézia Ježiškova vraví, že každý dostane od Pána podľa miery svojej dôvery. Číže toľko, koľko od neho čaká. Kto očakáva od neho všetko, dostane všetko.“⁸² Modlitba nie je iba našim úkonom, nie je iba prejavom nášho rozumu a našej vôle, ale predovšetkým prejavom vzťahu nášho srdca, v ktorom vopred tajomne pôsobí Duch lásky. „Náš vzťah k Bohu je nielen otázka rozumu a viery, ale i otázka srdca, lásky. (...) Viera je obetou nielen rozumu ale i srdca. Celého života. A takou je i modlitba. Ak niekoho naozaj milujeme, na toho často myslíme, ba sa nám stane, akoby jedinou myšlienkou. Všetko akosi vidíme cez neho a v ňom. Kto miluje Pána Boha celým srdcom, nemôže na neho často nemyslieť. A vtedy sa vlastne modlí. Ustavične, ako si to Pán praje.“⁸³

V podobnom duchu Viliam Hořka píše o pôste. V základnej perspektíve snubnej spirituality sa pôst javí nie ako úkon pokánia, ktorý človek sám sebe ukladá na ceste svojho sebazdokonalenia, ale skôr ako jeden z prostriedkov prehĺbenia jeho zjednotenia v láske. Najhlbší zmysel pôstu tkvie v spolužití človeka s Kristom. V postoji dôvery a odovzdanosti prijíma i realitu utrpenia, ktoré sprevádza náš život a svoje utrpenie nesie s Pánom, čím sa s ním tajomne ešte hlbšie zjednocuje. Tajomstvo Kristovho kríža dáva svetlo i tajomstvu ľudského utrpenia. Viliam Hořka vysvetľuje podstatu pôstu v duchu pavlovskej teológie ako osobitnú spoluúčasť na Kristovom živote - účasť na jeho spásonosnom utrpení: „*Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev*“ (Kol 1, 24). „Vedomie, že svoje utrpenie môže darovať Kristovi pre dobro jeho tela – Cirkvi, že jeho súženia sú súčasťou utrpenia Kristovho, a tak majú vykupiteľskú cenu pre celé ľudstvo, apoštola národov napĺňa nevýslovnou radosťou. (...) „*S Kristom som ukrižovaný a nežijem už ja, ale vo mne žije Kristus*“ (Gal 2, 20).“⁸⁴ Tajomstvo utrpenia Kristovho, jeho kríža sa však odhaľuje len vo svetle slávy vzkriesenia. Ľudské utrpenie prežívané v postoji dôvery a odovzdanosti

---

⁸² Viliam HOŘKA, *Veľkosť a tragédia človeka*, s. 31-32.

⁸³ Tamtiež, s. 35-36.

⁸⁴ Tamtiež, s. 14.

v konečné víťazstvo Lásky orientuje človeka eschatologicky: „Dokonca aj Kristovo utrpenie a smrť na kríži, ak by po ňom nemalo nasledovať slávne vzkriesenie jeho i naše, by bolo nezmyselné.“⁸⁵

V duchu snubnej spirituality Viliam Hořka vysvetľuje i almužnu. Keďže podstatou Božej lásky je, že sa chce dávať, tak znamením jej prítomnosti v nás, nutným dôsledkom zjednotenia človeka s Kristom je najvnútornejšia túžba stať sa darom pre druhých. „Lebo nás ženie Kristova láska“ (2 Kor 5, 14). Ak je láska obsahom srdca, potom sa konkretizuje v najrozličnejších formách života. „Najdôležitejšie teda je, aby sme všetko, i tie najnepatrnejšie skutky konali z lásky. *„Chcem konať všetky svoje skutky tak, aby som, keď sa ma opýtajú: čo robíš, mohla s pokojným svedomím odpovedať: milujem“* (svätá Terezka). Láska dáva životu hodnotu, zbožšťuje a zvečňuje ho.“⁸⁶ Snubná spiritualita odкрýva ešte jeden aspekt praxe lásky – hĺbku tajomstva prítomnosti Pána v *Jeho maličkých* (Mt 25, 40). „*Mne ste to urobili!* Tieto Pánove slová znamenali najväčšiu revolúciu lásky a chvála Bohu, pretvárajú svet stále, i dnes. (...) Tieto slová – a jedine ony – ak ich berieme doslova, a predovšetkým ak sa nám stanú naozaj *duch a život* premenia aj nás.“⁸⁷ S Pánom sa stretám v mojom bližnom. Pánovi slúžim, keď slúžim bližnému v jeho potrebách. S Pánom hlbšie zrastám, ak dovolím, aby sa jeho láska prelievala z môjho srdca k môjmu bližnému v konkrétnom úkone služby. Otec Viliam Hořka uplatňoval vo svojej duchovnej službe zásadu individuálnej pastorácie: „Ty si pre mňa teraz Kristom“ – to bolo možné zakúsiť pri stretnutí s ním. V dôvere v prítomnosť Krista vo mne a v mojom bližnom sa Božia láska v nás stáva prameňom našich hlbokých vzájomných vzťahov.

2.3.4 Žiť tajomstvo Cirkvi

Na záver systematickej prezentácie snubnej spirituality Viliama Hořku sa pokúsime zhrnúť jej dôsledky pre život spoločenstva Cirkvi. Keďže teologický základ spirituality (bytie v Kristovi) úzko súvisí s tajomstvom Cirkvi (zjednotenie s Kristom sa realizuje skrze Cirkev), jej dôsledky sa netýkajú iba individuálneho života kresťana, ale priamo súvisia s jeho komunitným rozmerom.

Žiť tajomstvo Cirkvi znamenalo pre otca Viliama vyvrcholenie jeho spirituality. „Žiť tajomstvo Cirkvi – to tak úzko súvisí so všetkým čo som vám doteraz povedal a čím žijem. Som presvedčený, že Svätý Duch ma vedie touto cestou. Veľmi mi táto myšlienka pomáha

---

⁸⁵ Viliam HOŘKA, *Veľkosť a tragédia človeka*, s. 39.

⁸⁶ Tamtiež, s. 43.

⁸⁷ Tamtiež, s. 41.

v duchovnom živote. Dáva mi odpoveď na všetky otázky a problémy a nikdy sa mi nezunúva. Ba prosím Pána, aby bola mojou jedinou myšlienkou a skutočnosťou. Nikdy jej nemôžem prísť na dno, je pre mňa nevyčerpatelným zdrojom osviežujúcim mi ducha a srdce. (...) Túžim, aby mi Kristus bol tým, čím je svojej Cirkvi, a ja aby som bol Kristovi tým, čím mu je Cirkev. (...) Cítim sa šťastný, že mi Pán dal poznať toto tajomstvo, ktoré mi odhaľuje zmysel života a dáva mi odpoveď na všetky otázky. Ach, ako veľmi túžim, milovaní moji, aby ste aj vy poznali toto tajomstvo.⁸⁸ Viliam Hořka v duchu slov Terézie z Lisieux poznáva najhlbšie tajomstvo Cirkvi v jej *srdci, horiacom láskou*. Podobne ako ona túži z tohto zdroja nielen čerpať, ale sa ním i stať: „V srdci Cirkvi, svojej Matky chcem byť láskou.“

Naše zjednotenie s Kristom sa v Cirkvi teda nielen uskutočňuje a prehľbuje, v konkrétnom spoločenstve sa i prejavuje. Človek je povolaný nájsť svoju najvnútornejšiu identitu v tele Kristovom, aby skrze svoju originalitu, svoje špecifické miesto sa stal obdarovaním pre iných. Snubná spiritualita musí nachádzať svoj konkrétny prejav v rámci hlbokých medziľudských vzťahov. Kristus sa dáva skrze Cirkev mne, a ja sa dávam skrze Cirkev jemu. Konkrétna realizácia snubnej spirituality sa týka všetkých jednotlivcov: či už manželov, rodičov a detí, slobodných a zvlášť zasvätených, (kňazov a rehoľníkov), týka sa i všetkých prejavov života spoločenstva (rodina, komunita, farnosť...). Byť láskou horiacou v srdci Cirkvi je najhlbším povolaním kresťana. Skúsenosť súčasnej Cirkvi však ukazuje, že toto povolanie sa rodí, prehľbuje a odovzdáva najmä v rámci užšieho spoločenstva, ktoré umožňuje budovať intimitu osobných vzťahov a spoločného zdieľania jadra snubnej spirituality.

V tajomstve Cirkvi nachádzajú špecifický význam všetky prejavy duchovného života. Spojením modlitby a pôstu v perspektíve snubnej spirituality sa rodí apoštolát modlitby a obety lásky za Cirkev. Nevesta prijíma rany Kristovho tela ako rany Ženíchovho srdca a v spojení s ním vyprosuje Cirkvi spásny zásah Božej moci. V zjednotení lásky, v bolesti lásky sa rodí nový život.

Láska je dušou každého apoštolátu. Láska Ženíchovho Srdca horiaca v srdci jeho Nevesty Cirkvi, horiaca v srdci každého z nás. Apoštolát je pretekaním tejto Lásky. Apoštolát modlitby, duchovného sprevádzania, či konkrétnej služby v rámci farskej i špeciálnej pastorácie je priamo závislý na svojom zdroji – a tým je zjednotenie s Kristom v láske.

Náčrt snubnej spirituality ukončíme pohľadom na jej mariánsky rozmer. Viliam Hořka zdôrazňuje dokonalosť zjednotenia Krista a Márie. „Duchovné zrastenie Nepoškvrnenej

---

⁸⁸ Viliam HOŘKA, *More v kvapke vody*, vydané pre vnútornú potrebu, 1981, s. 15-18.

s jej Synom, bolo nepomerne viac ako prirodzené spolubytie a spolužitie s ním, vyplývajúce z jej prirodzeného materstva. Nepoškvrnená, pôsobením Ducha Svätého, neprestajnou vernosťou jeho vnuknutiam a jeho vedeniu, dozrievala v prototyp Cirkvi, ktorej sa stala Matkou. (...) Mária bola plná milosti, to znamená plná Boha, ktorý bol v nej. Bola ako konsekrovaná, premenená hostia. Navonok obyčajný človek, v najhlbšom svojom vnútri však vlastnila Boha, ktorý bol zároveň jej Synom. A keďže Syn je neoddeliteľný od Otca a Ducha, Mária sa stala príbytkom celej Najsvätejšej Trojice, ku ktorej mala taký dôverný vzťah, že od neho sa intímnejší ani predstaviť nedá. (...) Medzi Máriou a nami je teda spojitosť, ktorej hĺbku ani nepochopíme. Mária sa stáva aj našou Matkou, v tom najvlastnejšom zmysle. Skutočnejšou ako je tá, ktorá nám dala prirodzený život. Mária nám dala život s veľkým Ž – Ježiša Krista, ktorého svätý Pavol nazýva našim životom. (...) A dáva nám ho stále, kedykoľvek prijímame Najsvätejšiu Eucharistiu. Lebo Eucharistický Kristus neprestáva byť Synom Máriiným, Synom Nepoškvrnenej. Cez Eucharistiu sa teda materstvo Panny Márie rozširuje z Krista i na nás. (...) Pre ňu slová jej Syna, ktoré odzneli z kríža *Hľa, tvoja Matka!* sú vyjadrením novej funkcie, ktorú ona preberá. Stáva sa Matkou Cirkvi, teda nás všetkých, čo do Cirkvi patríme, čo sme Cirkvou.⁸⁹

---

⁸⁹ Viliam HOŤKA, *Veľké veci mi urobil*, vydané pre vnútornú potrebu, 1981, s. 5-10.

3. AKTUÁLNOSŤ ODKAZU SPIRITUALITY MONS. VILIAMA HOŤKU

Záverečná časť práce sa bude týkať aktuálneho odkazu osobnej charizmy a snubnej spirituality Mons. Viliama Hoťku uchovanom najmä v živote a službe komunity Gratia, okrem toho predstavíme i ďalšie aktivity zamerané na oživenie odkazu Viliama Hoťku - spomienkové stretnutia pri jeho hrobe s ukázkou svedectiev ľudí, ktorých duchovne ovplyvnil, či literárne dielo *Ved' som Tvoj*, zhrňujúce jeho duchovný odkaz pre širší okruh ľudí dnešnej doby.

3.1 Prežívanie snubnej spirituality v komunite Gratia

Osobná charizma a spiritualita Mons. Viliama Hoťku je zvláštnym spôsobom duchovne „preliata“ do života komunity Gratia, o čom svedčí jeho duchovný vplyv na zrod i formovanie poslania komunity a odkaz jeho snubnej spirituality v stanovách i v súčasnom živote a službe komunity.

3.1.1 Odkaz Viliama Hoťku a zrod komunity

V čase pôsobenia Viliama Hoťku vo farnosti Láb vznikala Rodina Nepoškvrnenej. Otec Viliam sám zohral svoju úlohu duchovnou pomocou sestry Bernadete Pánčiovej, ktorá je jej zakladateľkou. Tiež písal v prvých rokoch pre Rodinu Nepoškvrnenej duchovné obnovy. S Rodinou Nepoškvrnenej bola duchovne spätá aj sestra Emília Važanová, neskôr predstavená sestier komunity Gratia, ktorá sa prostredníctvom sestry Bernadety spoznala s otcom Hoťkom. Keďže jeho prioritou bola individuálna pastorácia v Cirkvi, to ho viedlo odovzdávať živý vzťah lásky k Bohu individuálne každému človeku. V tomto duchu sa rozvíjali časté stretnutia otca Viliama so sestrou Emíliou. Všetky ich stretnutia a rozhovory vyúsťovali v modlitbu. Bola to často niekoľko hodinová modlitba pred bohostánkom a zdieľanie toho, čo sami prežívali s Bohom. Tento duchovný vzťah trval trinásť rokov, počas ktorých postupne k otcovi Viliamovi prichádzali ďalší bratia a sestry, ktorí sa začali spontánne stretávať okolo sestry Emílie. Nikto z nich, ani sám Viliam Hoťka, nemal úmysel zakladať komunitu. On „nie je priamym zakladateľom komunity, ale on ju duchovne zrodil. Je teda jej duchovným otcom.“⁹⁰

---

⁹⁰ Stanovy komunity Gratia, s. 3.

Meno *Gratia* (milosť) dostala sestra Emília od otca Viliama ako výraz jej osobného povolania – žiť z milosti. Ostatní členovia vznikajúceho spoločenstva ho neskôr prijali v tomto duchu pre celé spoločenstvo. Nie život z vlastnej námahy, ale z neho samého.

Spoločenstvo vznikalo spontánne z túžby po hlbšom poznávaní vzťahu lásky s Bohom. Jadro spoločenstva spočiatku tvorili štyri sestry. Pre stretania bol charakteristický spontánný vzťah, modlitba od srdca k srdcu a zdieľanie života medzi sebou. Život v spoločenstve sa stal spoluprežívaním. Rozvíjanie prijatého základu snubnej spirituality malo vplyv na vnútorné budovanie spoločenstva. Každý čím viac zrástol s ním zrástol i so spoločenstvom, pričom nachádzal a rozvíjal svoju vlastnú osobitosť. Kto prežíva jednotu s Kristom, stáva sa cirkvetvorný, čiže prežíva a buduje hlbokú jednotu s ľuďmi. Nakoľko v Najsvätejšej Trojici je neustále zdieľanie života; Otec dáva všetko Synovi, Syn dáva všetko Otcovi v Duchu Svätom, tak aj v spoločenstve žijeme toto trojičné zdieľanie. Skrze túto lásku Trojice vstupujeme do života bratov a sestier. Pretože skrze Krista tvoríme hlbokú jednotu tajomného tela Cirkvi, každý brat a sestra vo viere „mi patrí“ a tak radosť každého je aj mojou radosťou, bolesť každého je aj mojou bolesťou.⁹¹ Originálna krása každého jedného je aj mojou. Aj naše slabosti sa nám stávajú nie prekážkou, ale možnosťou k duchovnému rozvíjaniu, k rastu a k zjednoteniu medzi sebou navzájom tým, že si znovu odpúšťame a zažívame prijatie a lásku aj ako slabí a hriešni.

Postupné prehĺbovanie vzťahu lásky viedlo jadro spoločenstva k rozhodnutiu hlbšieho zasvätenia spoločného života v komunite. Otec Viliam sa sám viackrát vyslovil o vznikajúcej forme komunitného života, že je to Božie dielo, spôsob obnovy Cirkvi.

3.1.2 Odkaz Viliama Hoľku a formovanie poslania komunity

Poslanie komunity *Gratia* sa formovalo ako dôsledok rozvoja snubnej spirituality. Dôraz na osobný vzťah s Bohom v Kristovi Ježišovi prežívaný v tajomstve Cirkvi je základom života a následne i služby komunity. Komunita predovšetkým rozvíja apoštolát modlitby, a zároveň prežívaný osobný vzťah s Bohom „preteká“ do služby sprostredkovania tohoto vzťahu iným. Nachádzanie a budovanie osobného vzťahu s Bohom má za dôsledok proces hlbokého duchovného uzdravenia jednotlivca i jeho vzťahov k ostatným, i k prírode. Poslaním komunity je teda predovšetkým vovádzať človeka do vzťahu lásky s Bohom cez sviatosti, modlitbu, Božie Slovo a tajomstvo Cirkvi (sprostredkovať zážitok Cirkvi ako rodiny). To predpokladá metodiku individuálneho prístupu, budovania hlbokých medziľudských vzťahov, ktoré sú prirodzenou bázou pre

---

⁹¹ Porov. JAN PAVEL II., *Novo Millennio Ineunte. Apoštolský list*, Praha 2001, č. 43.

„pretekánie“ nadprirodzeného daru Lásky. Človek prichádza do kontaktu s komunitou, zakúša v nej žitú lásku a to ho mení, vŕahuje do tohto prúdu lásky prúdiacej z Božieho Srdca.

Charakter snubnej spirituality - vnútorné prepojenie osobného duchovného života so životom spoločenstva a jeho službou jednotlivcovi - teda určuje i charakter poslania komunity. Prijatá a prežívaná Božia láska v spoločenstve chce byť darovaná i iným a ústi k službe spoluúčasti na pôsobení plodnej a uzdravujúcej Božej lásky, na zrodení a rozvoji nového života v srdciach a životoch ľudí.

Charakter poslania komunity okrem nevyhnutného spirituálneho základu predpokladá určité vedomosti z oblastí dotýkajúcich sa tejto problematiky (okrem teológie je to predovšetkým psychológia v kresťanskom duchu), preto sa členovia komunity venujú okrem obnovovania a prehľbovania vlastnej spirituality i vzdelávaniu v daných oblastiach.

3.1.3 Odkaz Viliama Hořku v stanovách komunity

„Život v duchu spirituality mons. Viliama Hořku, ktorý je zakotvený v Evanjeliu svätého Jána a v teológii svätého Pavla, je odpoveďou na výzvu otvoriť sa všetkým zraneným a trpiacim skrze modlitbu, ktorá zjednocuje s Bohom, človekom i s prírodou v službe lásky.“⁹²

Po zrode komunity a formovaní jej poslania vznikla potreba jej inštitucionalizácie. Takto vznikli Stanovy komunity, ktoré v sebe nesú duchovný základ otca Viliama i konkretizáciu životnej realizácie jeho spirituality a zároveň odrážajú špecifické podmienky života a služby komunity, tak ako ich priniesol spontánný vývoj.

Stanovy sú postavené na duchovnom základe jeho snubnej spirituality: „Dychom života komunity je *Ty vo mne, ja v tebe*, teda hlboké zjednotenie s Pánom Ježišom v Eucharistii, v Božom Slove, vo sviatostiach a v modlitbe, a skrze neho s každým človekom (zvlášť trpiacim) a s celou prírodou.“⁹³

Stanovy zhrňujú základné zásady života komunity, ktoré sú konkretizáciou tejto spirituality: „Komunita prijíma názov Gratia, ktorým ju obdaroval jej duchovný otec a právnu formu verejného združenia veriacich. (...) Účelom komunity Gratia je jej vlastné posvätenie zachovávaním troch evanjeliových rád: čistoty, chudoby, poslušnosti. Považuje za nutné žiť v malých komunitách, ktoré tvoria klerici a laici, bratia a sestry s príslubami.

---

⁹² Stanovy komunity Gratia, s. 2.

⁹³ Tamtiež.

Uprostred individualisticky ladeného prostredia vydávajú svedectvo viery, nádeje a vzájomnej lásky, zmierenia a vzájomného zdieľania. Pán Ježiš sa delí s apoštolmi o vlastnú dušu, preto i my sa zdieľame s vlastným životom.⁹⁴

Duchovný rytmus života komunity je určovaný istými základnými znakmi: „Ďalšími podstatnými prvkami života komunity je spoločné slávenie liturgie, modlitba vlastnými slovami, ktorá vyviera zo srdca, modlitba individuálna a štúdium.“⁹⁵

Stanovy formulujú základné poslanie komunity: „Otec Viliam Hořka túžil prebudíť mystický život v Cirkvi vo všetkých jej údoch. Do rodiacej sa komunity preliel túžbu po spolužití a spolubytí s Ženíchom, ktorý človeka vŕahuje do života lásky Najsvätejšej Trojice. Na príhovor hlavnej patrónky komunity, Panny Márie Nepoškvrnenej chcú jej členovia spoluprežívať a spolucítiť s Cirkvou v jej zápasoch a s každým človekom, ktorý sa ocitá v kríze, duševnej tiesni a v nešťastí, a tým predchádzať odchodu do deštruktívnych siekt, alkoholizmu, narkománii, rozvodom a v dôsledku toho, k zbytočnému psychiatrizovaniu.“⁹⁶

Toto poslanie je možné vykonávať cestou individuálneho prístupu k človeku: „Viliam Hořka viedol prvých členov komunity svojim slovom i príkladom k individuálnemu apoštolátu, pretože videl jeho značnú absenciu v Cirkvi a veľkú potrebu doby venovať sa individuálne každému človeku s jeho nenaplnenou potrebou lásky a nerešpektovaním jeho individuality a originality.“⁹⁷

Snubná spiritualita, ktorej základ tvorí milenecký vzťah lásky s Bohom, tak v realizácii služby komunity vyúsťuje do charizmy duchovného otcovstva a materstva: „Otec Viliam zanechal krásny ideál kňazstva s charizmou duchovného otcovstva a duchovného materstva. Komunita ďalej nesie toto duchovné dedičstvo a prelieva otcovstvo i materstvo Cirkvi na všetkých hladných po láske a zranené duše. Mons. Viliam Hořka videl veľkú krízu otcovstva a materstva, krízu rodín a z toho plynúci veľký hlad po láske. Tento hlad vyúsťuje do stúpajúceho množstva neuróz, depresí, narkománie, deštruktívnych siekt, rozvodov a samovrážd. Preto bratia a sestry sprostredkujú ľuďom otcovstvo a materstvo Cirkvi, aby tú lásku, ktorú nenašli v rodine, našli v Cirkvi. Aby cez tento prúd životodárnej Božej lásky znovu objavili svoju vlastnú hodnotu, a tiež hĺbku tajomstva Cirkvi ako veľkej Božej rodiny. Mons. Viliam Hořka vždy zdôrazňoval: ‚Kňaz je otcom i matkou zároveň.‘ Preto členovia komunity žijú z kontemplácie, aby mohli darovať svetu hodnotu otcovstva i

---

⁹⁴ Stanovy komunity Gratia, s. 2.

⁹⁵ Tamtiež.

⁹⁶ Tamtiež, s. 3.

⁹⁷ Tamtiež.

materstva. Sami prežívajú tieto vzťahy otcovské, materské, bratské a sesterské v komunite.“⁹⁸

Duchovná tradícia snubnej spirituality sa odráža i vo voľbe hlavných patrónov komunity: „Hlavnou patrónkou komunity je Panna Maria Nepoškvrnená. Ona je Matkou Večného Slova prítomného v Eucharistii a Matkou Cirkvi. Spolupatróni sú: svätý Jozef – ochranca svätej Cirkvi, svätá Terézia z Lisieux, ktorá nás učí zostávať v malosti a svätý František z Assisi, lebo on je obrazom dokonalosti človeka, ktorý dosiahol vysoký stupeň zjednotenia s Bohom, s človekom a s celou prírodou.“⁹⁹

Stanovy ďalej rozpracovávajú tieto hlavné zásady v jednotlivých oblastiach života a služby komunity, pričom i táto konkretizácia nesie odkaz na snubnú spiritualitu.

Osobitnou životnou formou realizácie snubnej spirituality je zasvätenie života podľa evanjeliových rád: „Členovia, ktorí prijímajú zasvätenie, prijímajú ho ako dar Božej milosti a odpoveď na jeho pozvanie. Aby sa mohli hlbšie spojiť so svojim milovaným Ženíchom – Kristom, zaväzujú sa prísľubmi k zachovávaniu troch evanjeliových rád čistoty, chudoby a poslušnosti. Prísľuby členov komunity nezväzujú, ale oslobodzujú, aby v spojení s Pánom Ježišom mali hlbšiu účasť na jeho živote a mohli slúžiť tým, ktorí ich potrebujú.

V stave panictva a panenstva bratia a sestry môžu povedať Pánovi Ježišovi: *Ja patrím svojmu milému* (Pies 7, 11). Panictvo a panenstvo má zmysel z hľadiska eschatologického a pochádza od Ducha Svätého. (...)

Chudoba sa stáva znakom lásky. Prvoradým účelom odriekania je obdarovať druhých a tiež poukazovať na skutočnosť, že nežijú z dostatku hmotných dobier, ale z Božej dobroty.

(...)V krste je človek privtelený ku Kristovi, ktorý bol poslušný až na smrť na kríži. Poslušnosť nie je teda otrocká, ale synovská. Nie je to len povinnosť, ale hlavne milosť. Cieľom poslušnosti je, aby v celom tvorstve zavládla harmónia Božej lásky, ktorá vládla pred hriechom. Konečné zjednotenie vôle človeka s vôľou Božou je podstatou večnej blaženosti. Podobnosť bratov a sestier s nebeským Ženíchom sa obnovuje každodenne v Eucharistii. Ona ich živí jeho poslušnosťou.“¹⁰⁰

Zasvätenie života v komunite predpokladá „rozšírenie“ snubnej spirituality do oblasti medziľudských vzťahov: „Komunitný život vychádza zo zjednotenia s Pánom Ježišom prostredníctvom Eucharistie a Božieho Slova. Osobný vzťah a mystické zjednotenie vovádza do vzťahu lásky ku každému bratovi a sestre a k tým, ktorým slúžia. Tajomstvo

---

⁹⁸ Stanovy komunity Gratia, s. 4.

⁹⁹ Tamtiež.

¹⁰⁰ Tamtiež, s. 7-8.

Cirkvi prežívajú bratia a sestry ako vzťah Ženícha a Nevesty, podľa hlbokého presvedčenia Mons. Hořku: *Ja som Kristovi tým, čím mu je Cirkev, Kristus mne je tým, čím je Cirkvi.* Preto každý deň, keď prijímajú Eucharistického Spasiteľa, je pre nich dňom svadobným, a preto radostným. Pána Ježiša milujú ako Hlavu, a Cirkev ako údy jeho Tajomného tela. Preto i bolesti a radosti svojho nebeského Ženícha prežívajú spolu s ním. Tiež rany a víťazstvá Cirkvi i v jej jednotlivých údoch prežívajú spolu s ňou.¹⁰¹

Spoločný život založený na spoločnom prežívaní snubného vzťahu s Pánom Ježišom, je životom z milosti, životom lásky v Duchu Svätom, ktorý je nám daný a neustále dávaný skrze Cirkev, hlavne skrze Slovo Božie a sviatosti: „Láska žije v živote toho, ktorého miluje. Život bratov a sestier je v *Kristovi Ježišovi* ako v Hlave i v jeho Tajomnom tele – blížnych. Najväčším putom jednoty srdc je realita, že náš domov je v prebodnutom Srdeci Pána, kde sa zrodila Cirkev a skutočnosť, že (...) *ste sa teraz (...) stali skrze Kristovu krv blízkymi*“ (Ef 2, 13). Božie veci je možné pochopiť jedine vo svetle Ducha Svätého. Panna Mária, nevesta Ducha Svätého, vedie všetkých bratov a sestry pod kríž, ale tiež k víťazstvu zmŕtvychvstalého Pána. S ňou kráčajú na Golgotu a s ňou sa otvárajú tiež svetlu Veľkonočného rána. S Pannou Máriou sa otvárajú Duchu Svätému, keď denne rozjímajú Božie Slovo, aby sa tiež skrze nich naplnili Božie zasľúbenia. V živote jednotlivca i celej komunity sa Božie Slovo takto stáva putom jednoty srdca a nesie ovocie pre Cirkev a svet. Poklad Božieho Slova, ktorý odovzdal Cirkvi jej Ženich, je čistým a stálym prameňom duchovného života, modlitby i apoštolskej služby blížnym. (...) Jednota komunity vyrastá z Božieho Slova a zo slávenia Eucharistie. Preto bez vážnej príčiny nevynechajú svätú omšu ani jeden deň.¹⁰²

„Prežívanie“ snubnej spirituality sa prejavuje i v službe komunity, v ktorej skrze charizmu otcovstva a materstva rozvíja apoštolát modlitby a službu duchovného sprevádzania: „Predstavení sú pozorní k vnuknutiam Ducha Svätého, k požiadavkám cirkevných autorít a k znameniam čias, aby komunita mohla čo najlepšie odpovedať na potreby Cirkvi a dnešného sveta. Srdce každého človeka je svätyňou, do ktorej sa môže vstúpiť len prostredníctvom Ducha Svätého, preto sa bratia a sestry všetkých ľudských problémov dotýkajú s úctou, materskou láskou a úplne zachovávajú tajomstvo. Pomoc blížnym spočíva v Božej moci, preto služba komunity blížnym je službou modlitby. V modlitbe sú zverení Božiemu milosrdenstvu. Otcovstvo a materstvo dozrieva pod krížom, preto spolu s našou Matkou Pannou Máriou, zjednotení s jej ukrižovaným Synom, stávajú sa bratia a sestry duchovnými otcami a matkami zvlášť kňazov a bohoslovcov.

---

¹⁰¹ Stanovy komunity Gratia, s. 11.

¹⁰² Tamtiež, s. 14.

Zvláštnu lásku prechovávajú k tým, ktorí sú zranení životom, unavení povinnosťami, ale tiež k tým, ktorí padajú a znovu zápasia o svoje povolanie. Tých, ktorým slúžia, uvádzajú bratia a sestry do tajomstva kríža a majú s nimi spoluúčasť. Tak im pomáhajú ku kresťanskej zrelosti odpustenia, milosrdenstva, trpezlivosti, pokory a ducha detstva, aby všetko čakali a dúfali od živého milujúceho Krista. (...) V súčasnej dobe ľudia umierajú na nedostatok vzťahov, preto budovanie osobného vzťahu lásky s človekom považujú bratia a sestry za naliehavú úlohu. Preto nielen nesú v modlitbách tých, ktorých im Pán posiela, ale tiež ich samých uvádzajú do modlitby, ktorá je živým dialógom so živým Bohom, a ktorá buduje vzťah lásky medzi človekom a Bohom.“¹⁰³

Pre túto službu komunity je nutné neustále vzdelávanie spojené s obnovovanou a prehĺbovanou duchovnou formáciou: „Bratia a sestry sú povinní sa vzdelávať, aby naplnili svoje povolanie a odpovedali na znamenia čias a potreby doby a Cirkvi. K prežívaniu tajomstva Božieho života je potrebné i rozumové poznanie. Preto vzdelanie je potrebné usmerniť tak, aby viedlo k vyváženosti srdca a rozumu. Štúdium by malo splývať s modlitbou, avšak osobný dialóg lásky s milovaným Ženíchom nemôže nahradiť. Je potrebné, aby i po ukončení štúdia nielen klerici, ale tiež laickí bratia a sestry mali podmienky k nepretržitému vzdelávaniu, aby mohli rozvinúť svoje dary a schopnosti a zvládnuť náročné apoštolské úlohy.“¹⁰⁴

Istým prvkom odrazu snubnej spirituality je i biely odev komunity (svadobná symbolika) a jednoduchý drevený kríž (symbol prostoty a hĺbky lásky, symbol služby ako spoluúčasti na láske k Ukrižovanému).

3.1.4 Odkaz Viliama Hoľku v súčasnom živote a službe komunity

Život komunity Gratia v súčasnosti naďalej rozvíja odkaz snubnej spirituality Viliama Hoľku. Komunitu dnes tvoria interní členovia (kňazi a sestry žijúci v jednom spoločenstve v oddelených priestoroch), externí členovia (rodina) a spolupracovníci, či priatelia komunity. V komunite sa realizujú vzťahy otcovské, materské, bratské, sesterské, teda rodinný duch Cirkvi. Komunita túži sprostredkovať zážitok tohoto rodinného ducha Cirkvi, prežívaného v spoločnom živote zasvätených i v podmienkach života manželov a rodiny (súčasťou komunity je aj rodina trvalého diakona s manželkou ako externí členovia s deťmi). Snubná spiritualita tak nachádza uplatnenie v rôznych prejavoch kresťanského života, čo môže byť znamením obnovy celej Cirkvi. V spoločnom živote

---

¹⁰³ Stanovy komunity Gratia, s. 16.

¹⁰⁴ Tamtiež, s. 23.

a službe zasvätených bratov a sestier je dôležitá vzájomná spätosť a dopĺňanie prvků ženského a mužského, ako i charakter služby sviatostnej a charizmatickej. Vo vzťahu zasvätených členov a externých členov komunity ide zase o spätosť a dopĺňanie rôznych životných stavov s im vlastnými obdarovaniami. Vo vzťahu komunity a miestnej cirkvi, v ktorej pôsobí, sa prejavuje spätosť s celým telom Cirkvi a „prelievaním“ charizmy komunity, ktorá chce byť svojim špecifickým spôsobom takto kvasom pre Cirkev i svet.

Špecifický charakter služby komunity vyplývajúci zo základu snubnej spirituality tak napomáha realizáciu jej poslania v rozličných oblastiach:

- a) oblasť preevanjelizácie - komunita prirodzene svojim bytím poskytuje zážitok rodinného ducha Cirkvi. Nadviazanie a budovanie medziľudských vzťahov so všetkými ľuďmi „dobrej vôle“ je dnes potrebným výrazom svedectva žitej viery. U človeka žijúceho mimo Cirkvi tak môže akýkoľvek kontakt s komunitou vyvolať vznik záujmu o evanjelium, postoja hľadajúceho, či sympatizujúceho s Cirkvou.
- b) oblasť evanjelizácie – snubná spiritualita predstavená svedectvom života a individuálny prístup k človeku umožňuje účinne hlásať jadro kresťanskej zvesti a skrze apoštolát modlitby človeka vovádzať do osobného vzťahu lásky s Bohom.
- c) oblasť individuálnej pastorácie – služba duchovného sprevádzania a príhovornej modlitby umožňuje rozvoj osobného vzťahu s Bohom a proces následného duchovného uzdravenia, uzdravenia a budovania medziľudských vzťahov, či hlbšieho začlenenia do života Cirkvi (život zo sviatostí, účasť na poslaní Cirkvi).
- d) oblasť pastorácie spoločenstiev – v spolupráci s ostatnými obnovnými hnutiami, rehoľnými komunitami, spoločenstvami budovať rozmer „communia“ v Cirkvi.
- e) oblasť ekumenizmu – odhaľovanie spirituálneho základu kresťanstva, budovanie vzťahov s nekatolíckymi kresťanmi, svedectvo žitého tajomstva Cirkvi je základnou bázou ekumenických vzťahov.
- f) oblasť farskej pastorácie - prelievaním života a služby komunity do širšieho života a služby farnosti (zvlášť skrze službu kňaza, diakona, katechéta, pastoračného asistenta...).

Tieto „vonkajšie“ podoby apoštolátu predpokladajú spätosť s vnútornou podstatou snubnej spirituality - *byť láskou v srdci Cirkvi*. Komunita žijúca z tohto jadra sa tak môže stať miestom jednoty spirituality a života, rozvoja rozmeru osobného a spoločenského, modlitby a služby, kontemplácie a činnosti.

3.2 Oživenie odkazu Viliama Hořku v rámci spomienkových stretnutí

„Mons. Viliam Hořka zomrel v predvečer sviatku Zjavenia Pána v roku 1995 v povesti svätosti a pri jeho hrobe sa každoročne schádzajú jeho duchovní synovia a dcéry, jeho farníci, príbuzní, ktorí vždy s pohnutím opakujú: „...mal nás rád.“ Je to dôkaz, že tam, kde je otcovstvo a materstvo, tam je vždy vernosť vo vzťahoch a plodnosť. Preto zostáva pomocníkom komunity, ktorá sa modlí, aby bol prijatý do radov kanonizovaných svätých.“¹⁰⁵

Oživeniu odkazu Viliama Hořku slúžia spomienkové stretnutia pri jeho hrobe. Súčasťou stretnutí je slávnostná svätá omša, spomienkový akt pri hrobe ako i následné neformálne spoločenstvo, pri ktorom mnohí spontánne vyjadrujú vo svojich spomienkach stále živý duchovný odkaz otca Viliama. Pre ilustráciu uvádzame úryvky niektorých svedectiev:

Otec arcibiskup Dominik Hrušovský sa písomne o ňom vyjadruje: „Bol mimoriadne inteligentný a vzdelaný. (...) To, čo na ňom najviac udieralo do očí, bol celý jeho zjav - stály úsmev na tvári, živé a prenikavé oči, zhovorčivosť v добрote, jemnosť v správaní s každým človekom, vnútorná uzobranosť a disciplína, ochota vyjsť vždy v ústrety, rozdávať sa. Ide však ešte viacej o vnútorný prameň, o to ohnisko, z ktorého všetko vychádzalo a šírilo sa dookola - zakotvenie v Bohu, v Kristovi.“¹⁰⁶

Veľkým ctiteľom jeho odkazu je Mons. Milan Šášik, biskup Mukačevskej gréckokatolíckej eparchie, ktorý sa s Viliamom Hořkom osobne poznal dlhé roky: „Poznal som mnohých kňazov ako svojich predstavených, známych a priateľov a na každom som našiel nejakú chybu, ale na ňom som žiadnu nenašiel.“ Mons. Šášik ešte spomína ako počul rozprávať sa dve farničky pod oknom fary: „Aký musí byť ten Pán Boh dobrý, keď už náš pán farár je taký dobrý.“

„Jeho pôsobenie bolo veľmi skromné, nenápadné, bez okázalostí, ale zanechalo trvalé ovocie.“ (bývalý rektor nitrianskeho seminára Mons. Rudolf Bošňák)

„U nás niet domu, kde by nemali jeho obraz.“ (farníci z Dubovej pri Modre)

Jeho rodáci z Veľkej Máne vyznávajú: „Celou svojou osobnosťou patril Bohu.“ (Ľudmila Horníková) a: „Ešte i dnes vidím jeho milú, usmievavú tvár a počúvam jeho úprimné slová o Božej láske.“ (Pavol Vojtek)

„Otec Viliam Hořka bol dušou celej dediny.“ (obyvateľ obce Láb, ktorá bola jeho poslednou farnosťou a kde pôsobil trinásť rokov).

---

¹⁰⁵ Stanovy komunity Gratia, s. 3.

¹⁰⁶ Dominik HRUŠOVSKÝ, *Viliam Hořka, Spomienky a svedectvo*, vydané pre vnútornú potrebu, s. 5.

„Viliam Hořka mal rád všetkých, aj komunistov.“ (manželka starostu obce, ktorý bol zaniateným komunistom)

3.3 Literárne dielo *Ved' som tvoj...*

Knižka s príznačným názvom obsahuje duchovný odkaz snubnej spirituality Mons. Viliama Hořku. Bola napísaná z túžby sprístupniť ľuďom duchovný poklad, ktorý sám odovzdal svojim duchovným synom a dcéram. Autorka poznala otca Viliama Hořku naozaj do hlbín jeho srdca a približuje nám nie jeho životopisné údaje, ale obsah jeho kňazského srdca, ktorý sa preliat do Cirkvi bez toho, že by bol o mnohých skutočnostiach hovoril.¹⁰⁷

Autorka knihu začína otázkou *Vieme komu patríme? A kto patrí k nám?* Jednoduchú a stručnú odpoveď na tieto podstatné otázky nám podáva prvá stať s názvom totožným s názvom knihy *Ved' som tvoj!*¹⁰⁸ Jadro snubnej spirituality Viliama Hořku zdôrazňuje druhá stať *V Kristovi Ježišovi*. „Nie popri ňom, ale v ňom.“¹⁰⁹ A to denne otec Viliam opakuje a je tou myšlienkou priamo presiaknutý, je preniknutý samým Pánom Ježišom. Je to nielen náš život v Kristovi, ale aj Kristov život v nás. V ňom nachádzame vlastnú originalitu a identitu.¹¹⁰ V tajomstve Cirkvi je prítomné tajomstvo osoby Ježiša Krista, kde Kristus je Hlavou a kresťania živými údmi tela Kristovho. Autorka opisuje v tretej časti *V tvojej Cirkvi* tento vzťah ako vzťah Ženícha a Nevesty, tak ako ho chápal Viliam Hořka. „Každá svätá omša je vrcholom tohto mileneckého vzťahu, kde sa Nevesta celkom daruje svojmu Ženíchovi a Ženich svojej Neveste, stávajú sa jednou bytosťou.“¹¹¹ Z tohoto vzťahu sa ďalej utvára spoločenstvo lásky s inými. Veľkú lásku a úctu otca Viliama k modlitbe predkladá autorka v stati *Modlitba*. Tento dar modlitby (liturgickej, alebo vyvierajúcej priamo so srdca) vychádza z tajomstva zjednotenia a lásky s Kristom. Vovádza doň ďalšie duše, aby sám Boh zasahoval do života človeka a človek bol nasýtený Božou láskou. Kapitola *Tajomstvo Slova* hovorí o Božom pôsobení skrze Božie Slovo v živote Viliama Hořku a v živote Cirkvi. Boh plní svoje prísľuby a jeho Slovo je čin. Mocou Ducha Svätého v nás klíči, rastie a pôsobí v našom živote, ak mu otvoríme srdce. *Vjednote Ducha Svätého* je stať, ktorá nás ponára do prejavov Ducha Svätého v živote

---

¹⁰⁷ Porov. Grácia FLORENŠOVÁ, *Ved' som tvoj...*, Sereď 1997, s. 5-10.

¹⁰⁸ Tamtiež, s. 10.

¹⁰⁹ Tamtiež, s. 12.

¹¹⁰ Porov. tamtiež, s. 12-13.

¹¹¹ Tamtiež, s. 15.

otca Viliama. Je to charizma otcovstva, mimoriadna láska, prorocký dar, rozlišovanie... Táto stať obsahuje aj jeho životné krédo – podstatu jeho spirituality. *„Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici“* je názov ďalšej časti knihy, ktorý sám hovorí o obsahu tejto kapitoly. Je dôležité pre každého človeka, aby poznal Božiu lásku a sprostredkoval ju druhým bratom a sestrám, aby aj oni počuli Ježišovo „žízňim.“ Veľkým darom a majstrovským umeleckým dielom pre človeka je príroda, *„stvoreníe, ktoré túžobne očakáva, že sa zjavia Boží synovia“* (Rim 8, 19). Tí, ktorí v nej budú obdivovať krásu Stvoriteľa a budú spolu s ňou spievať hymnus na jeho oslavu tak ako to robil otec Hoľka.¹¹² Otec Viliam mal dôverný vzťah k Panne Márii už od detstva a Matka Mária ho viedla ku kňazstvu už od gymnaziálnych štúdií. *Každá veľká láska obsahuje materstvo* (názov ďalšej state) a preto sa cez neho prelievalo do nás aj materstvo Cirkvi. Poslednou kapitolou s názvom *„Dobre si všimnite, aký bol koniec ich života...“* autorka približuje posledné plodné dni života Viliama Hoľku.¹¹³

3.4 Výhľady do budúcnosti

Komunita chce naďalej rozvíjať jadro spirituality Mons. Viliama Hoľku a „zasievať ho“ nielen do srdca nových členov. Perspektíva komunity nie je žiť vo veľkom počte, ale v malých spoločenstvách a takto byť znamením lásky, snubnej lásky Ženícha a Nevesty Najsvätejšej Trojice v Cirkvi.

Do budúcnosti komunita plánuje ďalej pokračovať v spomienkových stretnutiach pri hrobe Mons. Viliama Hoľku, nakoľko svedčí to, že ich návštevnosť každoročne rastie a členovia komunity chcú rozširovať duchovné bohatstvo pochádzajúce z jadra spirituality otca Viliama Hoľku čo najširšiemu okruhu ľudí, ktorým ho otec Viliam sprostredkoval a je pre nich stále živý. Komunita naďalej zhromažďuje materiály o osobe a živote Viliama Hoľku, svedectvá od jeho duchovných synov i dcér, a ľudí, s ktorými sa stretol, slúžil im a ktorí ho poznali, aby ich mohla sprístupniť ako autentické svedectvo žitej snubnej spirituality.

Komunita tiež plánuje postupne vydať všetky doteraz nepublikované diela a niektoré písomnosti Viliama Hoľku. Pomocou vlastnej publikačnej činnosti komunita plánuje rozvíjať živý odkaz snubnej spirituality otca Viliama rozvinutý v dejinách spoločenstva. Pre ľudí, ktorí majú záujem o hlbší osobný vzťah ku Kristovi, plánuje komunita konať na základe diela a spirituality Mons. Viliama Hoľku duchovné obnovy.

---

¹¹² Porov. Grácia FLORENŠOVÁ, *Ved' som tvoj...*, s. 19-36.

¹¹³ Porov. tamtiež, s. 38-43.

ZÁVER

Pojmy snubnej symboliky tvoria východisko snubnej spirituality. Už v starozákonnej tradícii snubná symbolika vyjadrovala vzťah Boha k vyvolenému národu. Novozákonná tradícia toto pojmoslovie preberá a zároveň ho svojim obsahom presahuje. Ježiš Kristus je Ženichom, Cirkev jeho Nevestou. Jánovská a pavlovská teológia vyjadruje jadro snubnej spirituality, ktorým je dar bytostného zjednotenia človeka s Bohom v Kristovi Ježišovi skrze dar Ducha Svätého.

Biblická tradícia ďalej rozvíjaná životom Cirkvi (zvlášť v liturgii a odkaze kvalifikovanej kresťanskej skúsenosti) taktiež používa snubné symboly na vyjadrenie duchovnej reality kresťanského bytia. Zvlášť tradícia snubnej mystiky opisuje hĺbku prežívania tajomstva lásky v srdci človeka. Snubná spiritualita je prítomná i v mnohých obnovných prúdoch súčasnej Cirkvi ako i v aktuálnych pastoračných výzvach najvyšších pastierov Cirkvi. V rámci celkovej kresťanskej zvesti je obraz ľudskej lásky (snubná symbolika) vyjadrením duchovnej reality zjednotenia Boha s človekom v Ježišovi Kristovi skrze Ducha lásky (snubná mystika) a stáva sa výzvou k jej životnej aplikácii (snubná spiritualita).

Špecifický odkaz snubnej spirituality Cirkvi zanechal Mons. Viliam Hořka. Základ jánovskej a pavlovskej teológie (vyjadrený pojmami „ty vo mne a ja v tebe“ a konceptom kresťanského bytia „v Kristovi Ježišovi“) a analógia Písma o Kristovi Ženichovi a Cirkvi a jednotlivej duše ako Neveste, spojený s osobnou charizmou stelesňujúcou duchovné otcovstvo, tvoria špecifický charakter jeho spirituality. Dar zjednotenia v Kristovi má dôsledky pre duchovný život jednotlivca i spoločenstva. Snubná spiritualita v rozmere individuálnom nesie výzvu k základnému postoju dôvery a odovzdanosti, v rozmere komunitnom je základom hlbokých duchovných vzťahov i účasti na základnom poslaní Cirkvi. Zjednotenie s Kristom sa uskutočňuje, prehlbuje i prejavuje v tajomstve Cirkvi. V ňom môže človek nájsť svoju najvnútornejšiu identitu a stať sa tak obdarovaním pre iných.

Snubná spiritualita Viliama Hořku našla svoj špecifický výraz v jej prežívaní v komunite Gratia, pri jej zrode, formovaní poslania, inštitucionalizácii, v súčasnom živote a službe. Jeho osobná charizma tak neustále ovplyvňuje rôznu životnú realizáciu jadra snubnej spirituality v živote zasvätených členov komunity, externých členov (žijúcich v rodine) i v širšom okruhu duchovnej rodiny komunity. Špecifický charakter služby komunity (apoštolát modlitby, sprostredkovanie rodinného ducha Cirkvi), vyplývajúci zo

základu snubnej spirituality sa realizuje v rozličných oblastiach (evanjelizácia, individuálna pastorácia i farská pastorácia). Komunita žijúca a slúžiaca z tohoto jadra spirituality sa túži stať miestom, kde sa realizuje najvnútornejšia podstata Cirkvi, túži byť láskou v srdci Cirkvi.

PREHĽAD POUŽITEJ LITERATÚRY

PRAMENE:

DE FIORES, Stefano a GOFFI Tullo, *Slovník spirituality*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999. ISBN 80-7192-338-9

LACAN, Marc-François, Pojem Ženích/Nevesta. In *Slovník biblickej teológie*, edd. X. León – Dufour, Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 1990, copyright: Bratislava: Dobrá kniha
KATECHIZMUS KATOLÍCKEJ CIRKVI, Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1999.

ISBN 80-7162-259-1

HOŤKA, Viliam, *Kristus žijúci v nás*. In *SMER, revue pre duchovný život*, roč. V, 1.-3. časť, Trenčín: dominikánska edícia VERITAS, 1945

HOŤKA, Viliam, *Kristus žijúci v nás*. In *SMER, revue pre duchovný život*, roč. V, 4. časť, Trenčín: dominikánska edícia VERITAS, 1946

HOŤKA, Viliam, *Veľkosť a tragédia človeka*, Zvolen: Združenie JAS, 1992.

ISBN 80-900548-5-4

HOŤKA, Viliam, *More v kvapke vody*, Láb, 1981, nepublikované

HOŤKA, Viliam, *Veľké veci mi urobil*, Láb, 1981, nepublikované

STANOVY KOMUNITY GRATIA, schválené biskupským Ordinariátom v Hradci Králové, 29.11.2001, N.E. 828/2001

SEKUNDÁRNA LITERATÚRA:

HERIBAN, Jozef, *Príručný lexikón biblických vied*, Rím: Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1992

MERELL, Jan, a kol., *Malý bohovädny slovník*, Praha: Česká katolícká charita, 1963

HAHN, Scott a Kimberly, *Naše cesta do katolíckej cirkve*, Praha: ZVON, 1996.

ISBN 80-7113-174-1

POSPÍŠIL, Ctirad Václav, *Tajemství trojjediného Boha*, študijné materiály

HERIBAN, Jozef, *Úvod do knihy proroka Ozeáša*. In: Sväté Písmo Starého i Nového Zákona, Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1996. ISBN 80-7162-152-8

HERIBAN, Jozef, *Úvod do do Piesne piesní*. In Sväté Písmo Starého i Nového Zákona, Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1996. ISBN 80-7162-152-8

LURKER, Manfred, Pojem Svatba. In *Slovník biblických obrazů a symbolů*, Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-254-3

POSPÍŠIL, Ctirad Václav, *Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel*, Praha: Krystal OP, 2002.
ISBN 80-85929-53-8

PLUS, Raoul, *V Kristu Ježíši*, Přerov: Edice SMÍRU, 1936

KÓDEX KÁNONICKÉHO PRÁVA, Bratislava: Konferencia biskupov Slovenska, 1996.
ISBN 80-7162-061-0

VEHOVSKÝ, Norbert František, *Stručné dějiny spirituální teologie*, Praha: KTF pro vnitřní potřebu, 1999

TEREZIE OD JEŽÍŠE, *Hrad v nitru*, Vimperk, 1991. ISBN 80-900138-5-6

JAN OD KŘÍŽE, *Duchovní píseň*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000.
ISBN 80-7192-436-9

TERÉZIA Z LISIEUX, *Můj spev lásky*, Bratislava: Lúč, 2004. ISBN 80-7114-470-3

TEREZIE Z LISIEUX, *Autobiografické spisy. Dějiny duše*, Vimperk 1991.
ISBN 80-900807-5-8

MEESTER, Conrad, *Tvá blízkost je mé štěstí. Bl. Alžběta od Nejsvětější Trojice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1995. ISBN 80-85527-79-0

MOLINIÉ, M.- D., *Vybírám si všechno. Život a poselství Terezie z Lisieux*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001. ISBN 80-7192-483-0

JAN PAVEL II., *Teologie těla*, Praha: PAULÍNKY, 2006. ISBN 80-86025-99-3

BENEDIKT XVI., *Deus caritas est*, Praha: PAULÍNKY, 2006. ISBN 80-86949-03-6

JAN PAVEL II., *Novo Millenio Ineunte. Apoštolský list*, Praha: ČBK, Pro vnitřní potřebu, 2001

HRUŠOVSKÝ, Dominik, *Viliam Hořka. Spomienky a svedectvo*, Pre vnútronú potrebu, Vatikán, 2004

FLORENDOVÁ, Grácia, *Ved' som tvoj...*, Sereď, 1997. ISBN 80-967851-2-5

DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, *Sacrosanctum Concilium. Konstituce o posvátné liturgii*. In *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Praha: ZVON, 1995. ISBN 80-7116-089-3

DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, *Lumen Gentium. Konstituce věroučná o církvi*. In *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Praha: ZVON, 1995. ISBN 80-7116-089-3

OBSAH

ÚVOD.....	3
1. SNUBNÁ SYMBOLIKA AKO VÝCHODISKO SNUBNEJ SPIRITUALITY.....	4
1.1 Vymedzenie pojmov.....	4
1.2 Snubná symbolika starozákonnej tradície.....	5
1.3 Snubná symbolika novozákonnej tradície.....	6
1.4 Snubná symbolika v liturgii.....	8
1.5 Snubná symbolika v kresťanskej mystike.....	9
2. SNUBNÁ SPIRITUALITA MONS. VILIAMA HOŤKU.....	14
2.1 Životopisné údaje.....	14
2.2 Prehľad diel.....	15
2.3 Systematická prezentácia snubnej spirituality Viliama Hoťku.....	16
2.3.1 Ty vo mne a ja v tebe.....	17
2.3.2 V tvojej Cirkvi.....	19
2.3.3 Veľkosť človeka.....	22
2.3.4 Žiť tajomstvo Cirkvi.....	26
3. AKTUÁLNOŠŤ ODKAZU SPIRITUALITY MONS. VILIAMA HOŤKU.....	29
3.1 Prežívanie snubnej spirituality v komunite Gratia.....	29
3.1.1 Odkaz Viliama Hoťku a zrod komunity.....	29
3.1.2 Odkaz Viliama Hoťku a formovanie poslania komunity.....	30
3.1.3 Odkaz Viliama Hoťku v stanovách komunity.....	31
3.1.4 Odkaz Viliama Hoťku v súčasnom živote a službe komunity.....	35
3.2 Oživenie odkazu Viliama Hoťku v rámci spomienkových stretnutí.....	37
3.3 Literárne dielo <i>Ved' som tvoj</i>	38
3.4 Výhľady do budúcnosti.....	39
ZÁVER.....	40
PREHĽAD POUŽITEJ LITERATÚRY.....	42
OBSAH.....	44
ANGLICKÁ ANOTÁCIA.....	45

ANNOTATION

Andrea Ulianková, betroth SPIRITUALITY IN THE LIFE AND WORK OF MONS. VILIAMA HOTKU. Praha 2006, 45 s. - Virtual theme of the work is the core spirituality of Viliam Hotka – a Slovak cleric, which is betroth spirituality. It brings us closer to the theme of betroth symbolism as a starting point of betroth spirituality as we find it in the tradition of the Old and New Testaments, in liturgy and in the mysticism of Christianity. Substance of the work is the life and work of the researched (studied) figure and a systematic presentation of betroth spirituality.

The heart of the betroth spirituality rests in the emphasis of the spiritual reality of the gift of existential unity with God through Jesus Christ in the Holy Spirit.

The work introduces the living through the betroth aspect of spirituality in the community Gratia, which is based upon spiritual foundation of Mons. Hotka and shares his personal charisma and spirituality.

Key phrases:

betroth symbolism

Christian mysticism

betroth spirituality

existential unity

community